ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Στρασβούργο, 26.11.2024
COM(2024) 725 final

Σύσταση για

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

για την έγκριση του εθνικού μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού-διαρθρωτικού σχεδίου της Ρουμανίας

Σύσταση για

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

για την έγκριση του εθνικού μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού-διαρθρωτικού σχεδίου της Ρουμανίας

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 121,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) 2024/1263, και ιδίως το άρθρο 17,

Έχοντας υπόψη τη σύσταση της Επιτροπής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

(1) Στις 30 Απριλίου 2024 τέθηκε σε ισχύ μεταρρυθμισμένο πλαίσιο οικονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ. Ο κανονισμός (ΕΕ) 2024/1263 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τον αποτελεσματικό συντονισμό των οικονομικών πολιτικών και την πολυμερή δημοσιονομική εποπτεία[1], μαζί με τον τροποποιημένο κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1467/97 σχετικά με την εφαρμογή της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος[2] και την τροποποιημένη οδηγία 2011/85/ΕΕ του Συμβουλίου σχετικά με τα δημοσιονομικά πλαίσια των κρατών μελών, αποτελούν[3] τα βασικά στοιχεία του μεταρρυθμισμένου πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ. Το πλαίσιο αποσκοπεί στη διασφάλιση της βιωσιμότητας του δημόσιου χρέους και της βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης μέσω μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων. Προωθεί την ανάληψη ιδίας ευθύνης σε εθνικό επίπεδο και επικεντρώνεται σε μεσοπρόθεσμο επίπεδο, σε συνδυασμό με αποτελεσματική και συνεκτική επιβολή των κανόνων.

(2) Τα εθνικά μεσοπρόθεσμα δημοσιονομικά-διαρθρωτικά σχέδια που υποβάλλουν τα κράτη μέλη στο Συμβούλιο και στην Επιτροπή βρίσκονται στο επίκεντρο του νέου πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης. Τα εν λόγω σχέδια πρέπει να επιτυγχάνουν δύο στόχους: i) να διασφαλίζουν ότι, έως το πέρας της περιόδου προσαρμογής, το δημόσιο χρέος βρίσκεται σε αξιόπιστα καθοδική πορεία ή διατηρείται σε συνετά επίπεδα, και ότι το δημόσιο έλλειμμα οδηγείται και διατηρείται κάτω από την τιμή αναφοράς του 3 % του ΑΕΠ σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα, και ii) να διασφαλίζουν την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που να ανταποκρίνονται στις κύριες

[1] Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1263 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2024, σχετικά με τον αποτελεσματικό συντονισμό των οικονομικών πολιτικών και την πολυμερή δημοσιονομική εποπτεία και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου (ΕΕ L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

[2] Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1264 του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2024, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1467/97 για την επιτάχυνση και τη διασαφήνιση της εφαρμογής της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος (ΕΕ L, 2024/1264, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj).

[3] Οδηγία (ΕΕ) 2024/1265 του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2024, για την τροποποίηση της οδηγίας 2011/85/ΕΕ σχετικά με τις απαιτήσεις για τα δημοσιονομικά πλαίσια των κρατών μελών (ΕΕ L, 2024/1265, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

προκλήσεις οι οποίες προσδιορίζονται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου και να λαμβάνουν υπόψη τις κοινές προτεραιότητες της ΕΕ. Για τον σκοπό αυτό, κάθε σχέδιο πρέπει να παρουσιάζει μεσοπρόθεσμη δέσμευση για πορεία των καθαρών δαπανών[4], με την οποία ουσιαστικά θεσπίζεται δημοσιονομικός περιορισμός για τη διάρκεια του σχεδίου, που καλύπτει τέσσερα ή πέντε έτη (ανάλογα με την κανονική διάρκεια της κοινοβουλευτικής περιόδου στο εκάστοτε κράτος μέλος). Επιπλέον, το σχέδιο εξηγεί πώς το κράτος μέλος θα διασφαλίσει την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που να ανταποκρίνονται στις κύριες προκλήσεις οι οποίες προσδιορίζονται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, ιδίως στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις [συμπεριλαμβανομένων αυτών που αφορούν τη διαδικασία μακροοικονομικών ανισορροπιών (ΔΜΑ), κατά περίπτωση] και πώς το σχέδιο θα λάβει υπόψη τις κοινές προτεραιότητες της Ένωσης. Η περίοδος δημοσιονομικής προσαρμογής καλύπτει χρονικό διάστημα τεσσάρων ετών, το οποίο μπορεί να παραταθεί κατά έως και τρία έτη, αν το κράτος μέλος δεσμευτεί να υλοποιήσει ένα σύνολο σχετικών μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων το οποίο πληροί τα κριτήρια του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263.

(3) Μετά την υποβολή του σχεδίου, η Επιτροπή αξιολογεί αν το σχέδιο συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263.

(4) Βάσει σύστασης της Επιτροπής, το Συμβούλιο πρέπει στη συνέχεια να εκδώσει σύσταση με την οποία να καθορίζει την πορεία των καθαρών δαπανών του οικείου κράτους μέλους και, εφόσον συντρέχει περίπτωση, να εγκρίνει το σύνολο των μεταρρυθμιστικών και επενδυτικών δεσμεύσεων στις οποίες στηρίζεται παράταση της περιόδου δημοσιονομικής προσαρμογής.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΣΟΠΡΟΘΕΣΜΟ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ-ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΤΗΣ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ

(5) Στις 25 Οκτωβρίου 2024 η Ρουμανία υπέβαλε το εθνικό μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό-διαρθρωτικό σχέδιό της στο Συμβούλιο και στην Επιτροπή. Η υποβολή πραγματοποιήθηκε έπειτα από παράταση της προθεσμίας που ορίζεται στο άρθρο 36 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, όπως συμφωνήθηκε με την Επιτροπή. Η προθεσμία υποβολής παρατάθηκε όπως συμφωνήθηκε με την Επιτροπή λαμβανομένων υπόψη των λόγων που προέβαλε η Ρουμανία.

Διαδικασία πριν από την υποβολή του σχεδίου

(6) Στις 21 Ιουνίου 2024 η Επιτροπή απέστειλε, σύμφωνα με το άρθρο 9 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, την πορεία αναφοράς[5] στη Ρουμανία. Η Επιτροπή

---

[4] Οι καθαρές δαπάνες όπως ορίζονται στο άρθρο 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, δηλαδή οι κρατικές δαπάνες μετά την αφαίρεση i) των δαπανών για τόκους, ii) των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων, iii) των δαπανών για προγράμματα της Ένωσης που καλύπτονται στο σύνολό τους από ενωσιακά κονδύλια, iv) των εθνικών δαπανών για τη συγχρηματοδότηση προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από την Ένωση, v) των κυκλικών στοιχείων των δαπανών για επιδόματα ανεργίας και vi) των έκτακτων και άλλων προσωρινών μέτρων.

[5] Η προηγούμενη καθοδήγηση που διαβιβάστηκε στα κράτη μέλη και στην Οικονομική και Δημοσιονομική Επιτροπή περιλαμβάνει πορείες χωρίς παράταση και με παράταση της περιόδου προσαρμογής (που καλύπτει 4 και 7 έτη, αντίστοιχα). Περιλαμβάνει επίσης τους βασικούς αρχικούς όρους και τις υποκείμενες παραδοχές που χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο μεσοπρόθεσμης πρόβλεψης του δημόσιου χρέους της Επιτροπής. Η πορεία αναφοράς υπολογίστηκε με βάση τη μεθοδολογία που περιγράφεται στο έγγραφο *Debt Sustainability Monitor 2023* (Παρακολούθηση της βιωσιμότητας του χρέους για το 2023) της Επιτροπής (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/debt-sustainability-monitor-2023_el). Βασίζεται στις εαρινές προβλέψεις 2024 της Επιτροπής και στη

δημοσίευσε την πορεία αναφοράς στις 25 Οκτωβρίου[6]. Η πορεία αναφοράς βασίζεται σε ανάλυση επικινδυνότητας και διασφαλίζει ότι, έως το πέρας της περιόδου δημοσιονομικής προσαρμογής και ελλείψει περαιτέρω δημοσιονομικών μέτρων πέραν της περιόδου προσαρμογής, το δημόσιο χρέος βρίσκεται σε αξιόπιστα καθοδική πορεία ή διατηρείται σε συνετά επίπεδα σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα, καθώς και ότι το δημοσιονομικό έλλειμμα μειώνεται κάτω από το 3 % του ΑΕΠ κατά την περίοδο προσαρμογής και διατηρείται κάτω από την εν λόγω τιμή αναφοράς σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα. Ως μεσοπρόθεσμος ορίζοντας ορίζεται η δεκαετής περίοδος μετά το πέρας της περιόδου προσαρμογής. Σύμφωνα με το άρθρο 6 στοιχείο δ) και τα άρθρα 7 και 8 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, η πορεία αναφοράς συνάδει επίσης με την τιμή αναφοράς για το έλλειμμα, τη συνθήκη διασφάλισης της βιωσιμότητας του χρέους και τη συνθήκη διασφάλισης της ανθεκτικότητας του ελλείμματος. Η πορεία αναφοράς της Ρουμανίας ορίζει ότι, με βάση τις παραδοχές της Επιτροπής και με την παραδοχή 7ετούς περιόδου προσαρμογής, οι καθαρές δαπάνες δεν αναμένεται να αυξηθούν πάνω από τις τιμές που παρατίθενται στον πίνακα 1. Οι τιμές αυτές αντιστοιχούν σε μέση αύξηση των καθαρών δαπανών κατά 5,2 % κατά την περίοδο προσαρμογής (2025-2031) και κατά 5,5 % κατά την περίοδο 2025-2028.

Πίνακας 1: Πορεία αναφοράς την οποία παρείχε η Επιτροπή στη Ρουμανία στις 21 Ιουνίου 2024

	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Μέσος όρος 2025-2028	Μέσος όρος 2025-2031
Μέγιστη αύξηση των καθαρών δαπανών (ετήσια, %)	6,1	5,7	5,3	5,0	4,8	4,7	4,5	5,5	5,2

Πηγή: Υπολογισμοί της Επιτροπής.

(7) Σύμφωνα με το άρθρο 12 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, μεταξύ Ιουλίου και Οκτωβρίου 2024 η Ρουμανία και η Επιτροπή διεξήγαγαν τεχνικό διάλογο. Ο διάλογος επικεντρώθηκε στην πορεία των καθαρών δαπανών που προβλέπει η Ρουμανία και στις υποκείμενες παραδοχές της, καθώς και στο προβλεπόμενο σύνολο μεταρρυθμιστικών και επενδυτικών δεσμεύσεων στις οποίες βασίζεται το αίτημα της Ρουμανίας για παράταση της περιόδου προσαρμογής. Οι συζητήσεις επικεντρώθηκαν στη φορολογική μεταρρύθμιση, στη μεταρρύθμιση της φορολογικής διοίκησης, τη μεταρρύθμιση του φορολογικού καθεστώτος για τις πολύ μικρές επιχειρήσεις και την επανεξέταση των δαπανών. Έθιξαν επίσης την προβλεπόμενη υλοποίηση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που ανταποκρίνονται στις κύριες προκλήσεις οι οποίες προσδιορίζονται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου και στις κοινές προτεραιότητες της Ένωσης όσον αφορά τη δίκαιη και

μεσοπρόθεσμη παράτασή τους έως το 2033, ενώ η μακροπρόθεσμη αύξηση του ΑΕΠ και οι δαπάνες που συνδέονται με τη γήρανση του πληθυσμού συνάδουν με την κοινή *έκθεση της Επιτροπής και του Συμβουλίου του 2024 για τη δημογραφική γήρανση* (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-and-budgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_en).

6 https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/national-medium-term-fiscal-structural-plans_el#romania.

πράσινη ψηφιακή μετάβαση, την κοινωνική και οικονομική ανθεκτικότητα, την ενεργειακή ασφάλεια και την ανάπτυξη αμυντικών ικανοτήτων.

(8) Τον Οκτώβριο του 2024, σύμφωνα με το άρθρο 11 παράγραφος 3 και το άρθρο 36 παράγραφος 1 στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, βάσει των πληροφοριών που παρείχε η Ρουμανία στο σχέδιό της, η Ρουμανία διεξήγαγε διαδικασία διαβούλευσης με την κοινωνία των πολιτών και τους κοινωνικούς εταίρους. Σύμφωνα με τις πληροφορίες που παρείχε η Ρουμανία στο σχέδιό της, το σχέδιο τέθηκε σε δημόσια συζήτηση με εκπροσώπους των επιχειρήσεων και την κοινωνία των πολιτών στις 16 Οκτωβρίου 2024.

Άλλες συναφείς διαδικασίες

(9) Η Ρουμανία υπόκειται επί του παρόντος σε διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος[7]. Στις 3 Απριλίου 2020 το Συμβούλιο, κατόπιν σύστασης της Επιτροπής, εξέδωσε την απόφαση (ΕΕ) 2020/509, δυνάμει του άρθρου 126 παράγραφος 6 της ΣΛΕΕ, σχετικά με την ύπαρξη κατάστασης υπερβολικού ελλείμματος στη Ρουμανία λόγω προγραμματισμένης μη συμμόρφωσης με το κριτήριο του ελλείμματος που ορίζει η ΣΛΕΕ, εξέδωσε δε σύσταση δυνάμει του άρθρου 126 παράγραφος 7 της ΣΛΕΕ προκειμένου να τερματιστεί η κατάσταση υπερβολικού δημοσιονομικού ελλείμματος το αργότερο έως το 2022. Υπό το πρίσμα της σοβαρής συρρίκνωσης της οικονομικής δραστηριότητας που συνδέεται με την πανδημία COVID-19, στις 18 Ιουνίου 2021 το Συμβούλιο εξέδωσε αναθεωρημένη σύσταση προς τη Ρουμανία δυνάμει του άρθρου 126 παράγραφος 7 της ΣΛΕΕ, παρατείνοντας την προθεσμία για τη διόρθωση έως το 2024. Στις 24 Νοεμβρίου 2021 η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η Ρουμανία είχε αναλάβει αποτελεσματική δράση ανταποκρινόμενη στη σύσταση του Συμβουλίου της 18ης Ιουνίου 2021 δυνάμει του άρθρου 126 παράγραφος 7 ΣΛΕΕ και έκρινε ότι δεν ήταν επομένως αναγκαία η λήψη πρόσθετων μέτρων στο πλαίσιο της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος. Ωστόσο, το 2023 δεν καλύφθηκε καμία από τις επιμέρους συνιστώσες της σύστασης του Συμβουλίου του 2021 προς τη Ρουμανία, και μάλιστα η απόκλιση από τις συνιστώσες αυτές ήταν σημαντική. Το ονομαστικό έλλειμμα ήταν σημαντικά υψηλότερο (6,5 % του ΑΕΠ έναντι 4,4 % του ΑΕΠ στη σύσταση του Συμβουλίου), η διαρθρωτική προσπάθεια ήταν πολύ χαμηλότερη από τη συνιστώμενη και η αύξηση των καθαρών δαπανών ήταν πολύ υψηλότερη από τη συνιστώμενη.

(10) Ως εκ τούτου, στις 26 Ιουλίου 2024 το Συμβούλιο διαπίστωσε ότι η Ρουμανία δεν είχε λάβει αποτελεσματικά μέτρα ως ανταπόκριση στη σύσταση του Συμβουλίου της 18ης Ιουνίου 2021[8]. Η παρούσα σύσταση συμπίπτει με την αναθεωρημένη σύσταση του Συμβουλίου δυνάμει του άρθρου 126 παράγραφος 7 της ΣΛΕΕ προκειμένου να τερματιστεί η κατάσταση του υπερβολικού δημοσιονομικού ελλείμματος στη Ρουμανία[9]. Η ταυτόχρονη έκδοση των εν λόγω συστάσεων, η οποία είναι προσαρμοσμένη στη μετάβαση στο νέο πλαίσιο οικονομικής διακυβέρνησης, από την οποία και δικαιολογείται, διασφαλίζει τη συνοχή μεταξύ των συνιστώμενων πορειών προσαρμογής.

---

[7] Όλα τα έγγραφα που αφορούν τη διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος της Ρουμανίας βρίσκονται στην ακόλουθη διεύθυνση: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/corrective-arm-excessive-deficit-procedure/excessive-deficit-procedures-overview/romania_el.

[8] ΕΕ L, 1.8.2024, ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2024/2130/oj

[9] Σύσταση για σύσταση του Συμβουλίου προκειμένου να τερματιστεί η κατάσταση του υπερβολικού δημοσιονομικού ελλείμματος στη Ρουμανία, 26.11.2024, COM(2024) 957 final.

(11) Στις 19 Ιουνίου 2024 η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η Ρουμανία αντιμετωπίζει υπερβολικές μακροοικονομικές ανισορροπίες. Ειδικότερα, η Ρουμανία αντιμετωπίζει ευπάθειες που σχετίζονται με τους εξωτερικούς λογαριασμούς, οι οποίες συνδέονται κυρίως με μεγάλα και αυξανόμενα δημόσια ελλείμματα, ενώ οι σημαντικές πιέσεις στις τιμές και στο κόστος έχουν αυξηθεί και τα μέτρα πολιτικής ήταν υποτονικά[10].

(12) Στις 21 Οκτωβρίου 2024 το Συμβούλιο απηύθυνε στη Ρουμανία σειρά ειδικών ανά χώρα συστάσεων (CSR) στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου[11].

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

(13) Σύμφωνα με το άρθρο 16 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, η Επιτροπή αξιολόγησε το σχέδιο ως εξής:

Πλαίσιο: μακροοικονομική και δημοσιονομική κατάσταση και προοπτικές

(14) Η οικονομική δραστηριότητα στη Ρουμανία αυξήθηκε κατά 2,4 % το 2023, λόγω της εγχώριας ζήτησης. Σύμφωνα με τις φθινοπωρινές προβλέψεις 2024 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η οικονομία αναμένεται να αναπτυχθεί κατά 1,4 % το 2024, αντικατοπτρίζοντας ηπιότερες εξελίξεις στην βιομηχανική παραγωγή, την κατασκευή κατοικιών, την τεχνολογία των πληροφοριών και των υπηρεσιών μεταφορών. Το 2025 το πραγματικό ΑΕΠ αναμένεται να αυξηθεί κατά 2,5 %, με τη στήριξη της ανθεκτικής ιδιωτικής κατανάλωσης και της επιτάχυνσης των ιδιωτικών επενδύσεων, οι οποίες ενισχύθηκαν αμφότερες από τις πιο διευκολυντικές χρηματοοικονομικές συνθήκες. Το 2026 το πραγματικό ΑΕΠ αναμένεται να αυξηθεί κατά 2,9 %, καθώς οι χρηματοδοτούμενες από την ΕΕ επενδύσεις σε δημόσιες υποδομές αναμένεται να δώσουν ισχυρή ώθηση στην ανάπτυξη, καθώς το πρόγραμμα ΜΑΑ εισέρχεται στο τελικό του στάδιο. Κατά τη διάρκεια του χρονικού ορίζοντα των προβλέψεων (δηλ. κατά την περίοδο 2024-2026), η αύξηση του δυνητικού ΑΕΠ στη Ρουμανία αναμένεται να ανέλθει κατά μέσο όρο στο 2,2 %, λόγω ενίσχυσης της κεφαλαιακής έντασης και αύξησης της συνολικής παραγωγικότητας των συντελεστών παραγωγής. Το ποσοστό ανεργίας ανήλθε σε 5,6 % το 2023 και η Επιτροπή προβλέπει ότι θα ανέλθει σε 5,5 % το 2024, 5,5 % το 2025 και 5,4 % το 2026. Ο πληθωρισμός (αποπληθωριστής του ΑΕΠ) προβλέπεται να μειωθεί από 12,8 % το 2023 σε 9,0 % το 2024, και να φτάσει στο 5,9 % το 2025 και στο 5,3 % το 2026.

(15) Όσον αφορά τις δημοσιονομικές εξελίξεις, το 2023 το δημοσιονομικό έλλειμμα της Ρουμανίας ανήλθε σε 6,5 % του ΑΕΠ. Σύμφωνα με τις φθινοπωρινές προβλέψεις 2024 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το έλλειμμα αναμένεται να ανέλθει στο 8,0 % του ΑΕΠ το 2024, στο 7,9 % του ΑΕΠ το 2025 και, με την προϋπόθεση ότι δεν θα υπάρξει αλλαγή πολιτικής, στο 7,9 % του ΑΕΠ το 2026. Οι προβλέψεις της Επιτροπής δεν αντικατοπτρίζουν το σχέδιο προϋπολογισμού της Ρουμανίας για το 2025, το οποίο δεν έχει καταρτιστεί ακόμα. Το δημόσιο χρέος ανήλθε στο 48,9 % του ΑΕΠ στο τέλος του 2023. Σύμφωνα με τις προβλέψεις της Επιτροπής, ο λόγος του δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ αναμένεται να αυξηθεί στο 52,2 % του ΑΕΠ στο

[10] Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, την Επιτροπή των Περιφερειών και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, COM(2024) 600 final, προσάρτημα 4.

[11] Σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την οικονομική και δημοσιονομική πολιτική, την πολιτική απασχόλησης και τη διαρθρωτική πολιτική της Ρουμανίας, η οποία δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί.

τέλος του 2024. Προβλέπεται να αυξηθεί σε 56,1 % του ΑΕΠ στο τέλος του 2025 και σε 59,7 % στο τέλος του 2026. Οι δημοσιονομικές προβλέψεις της Επιτροπής δεν λαμβάνουν υπόψη τις δεσμεύσεις πολιτικής στα μεσοπρόθεσμα σχέδια αυτές καθαυτές έως ότου να υποστηρίζονται από εύλογα και επαρκώς καθορισμένα απτά μέτρα πολιτικής.

Πορεία των καθαρών δαπανών και κύριες μακροοικονομικές παραδοχές στο σχέδιο

(16) Το εθνικό μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό-διαρθρωτικό σχέδιο της Ρουμανίας καλύπτει την περίοδο 2025-2028 και προβλέπει δημοσιονομική προσαρμογή σε χρονικό διάστημα επτά ετών.

(17) Το σχέδιο περιέχει όλες τις πληροφορίες που απαιτούνται από το άρθρο 13 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263.

(18) Στο σχέδιο προβλέπεται δέσμευση στην πορεία των καθαρών δαπανών που αναφέρεται στον πίνακα 2, η οποία αντιστοιχεί σε μέση αύξηση των καθαρών δαπανών κατά 4,8 % κατά τη διάρκεια των ετών 2025-2028. Επιπλέον, η Ρουμανία δεσμεύεται για σύνολο μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων με σκοπό την παράταση της περιόδου προσαρμογής σε 7 έτη (2025-2031), κατά τη διάρκεια των οποίων η μέση αύξηση των καθαρών δαπανών σχεδιάζεται να είναι 4,4 %. Η μέση αύξηση των καθαρών δαπανών που αναφέρεται στο σχέδιο κατά την περίοδο προσαρμογής (2025-2031) είναι χαμηλότερη από τη μέση αύξηση των καθαρών δαπανών στην πορεία αναφοράς που διαβίβασε η Επιτροπή στις 21 Ιουνίου 2024 (5,2 %). Το σχέδιο βασίζεται στην παραδοχή ότι το δυνητικό ΑΕΠ θα μειωθεί σταδιακά από 2,7 % το 2024 σε 2,0 % το 2031. Επιπλέον, σύμφωνα με το σχέδιο ο ρυθμός αύξησης του αποπληθωριστή του ΑΕΠ αναμένεται να μειωθεί από 7,2 % το 2024 σε 5,0 % το 2025, και σταδιακά να επιβραδυνθεί περαιτέρω σε 4,4 % το 2031.

Πίνακας 2: Πορεία των καθαρών δαπανών και κύριες παραδοχές στο σχέδιο της Ρουμανίας

						Παράταση της περιόδου προσαρμογής				
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Μέσος όρος της περιόδου ισχύος του σχεδίου 2025-2028	Μέσος όρος της περιόδου προσαρμογής 2025-2031
Αύξηση των καθαρών δαπανών (ετήσια, %)	14,3	5,1	4,9	4,7	4,3	4,2	3,9	3,8	4,8	4,4
Αύξηση των καθαρών δαπανών (σωρευτική, από το έτος βάσης 2023, %)	14,3	20,2	26,0	31,9	37,6	43,3	49,0	54,7	ά.α	ά.α
Αύξηση του δυνητικού ΑΕΠ (%)	2,7	2,7	2,5	2,4	2,2	2,1	2,0	2,0	2,4	2,3

Πληθωρισμός (αύξηση του αποπληθωριστή του ΑΕΠ) (%)	7,2	5,0	4,9	4,8	4,7	4,6	4,5	4,4	4,8	4,7

Πηγή: Μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό-διαρθρωτικό σχέδιο της Ρουμανίας και υπολογισμοί της Επιτροπής.

Επιπτώσεις των δεσμεύσεων του σχεδίου για τις καθαρές δαπάνες στο δημόσιο χρέος

(19) Εάν η δέσμευση για την πορεία των καθαρών δαπανών που αναλαμβάνεται στο σχέδιο και οι υποκείμενες παραδοχές υλοποιηθούν, το δημόσιο χρέος θα αυξηθεί, σύμφωνα με το σχέδιο, από 52,2 % του ΑΕΠ το 2024 σε 62,6 % του ΑΕΠ το 2029 και στη συνέχεια θα μειωθεί σε 61,4 % του ΑΕΠ το 2031, σύμφωνα με τον ακόλουθο πίνακα. Στη συνέχεια, προβλέπεται να συνεχίσει να μειώνεται σε επίπεδα πολύ κάτω από το 60 % του ΑΕΠ κατά τα 10 έτη που ακολουθούν μετά το πέρας της περιόδου που καλύπτεται από το σχέδιο.

Πίνακας 3: Εξέλιξη του δημόσιου χρέους και του ισοζυγίου στο σχέδιο της Ρουμανίας

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2041
Δημόσιο χρέος (% του ΑΕΠ)	48,8	52,2	55,7	58,5	60,6	62,0	62,6	62,4	61,4	47,9
Ισοζύγιο γενικής κυβέρνησης (% του ΑΕΠ)	-6,5	-7,9	-7,0	-6,4	-5,7	-5,0	-4,2	-3,4	-2,5	-1,6

Πηγή: Μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό-διαρθρωτικό σχέδιο της Ρουμανίας.

Συνεπώς, σύμφωνα με το σχέδιο, ο λόγος του δημόσιου χρέους θα μειωθεί κάτω από την τιμή αναφοράς του 60 % του ΑΕΠ που ορίζει η Συνθήκη σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα. Αυτό είναι εύλογο, δεδομένου ότι με βάση τις παραδοχές του σχεδίου, το χρέος προβλέπεται να διαμορφωθεί σε ποσοστό κάτω από το 60 % του ΑΕΠ έως το 2041, σύμφωνα με όλες τις αιτιοκρατικές προσομοιώσεις ακραίων καταστάσεων της ανάλυσης βιωσιμότητας του χρέους από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Επομένως, με βάση τις δεσμεύσεις πολιτικής και τις μακροοικονομικές παραδοχές του σχεδίου, η πορεία των καθαρών δαπανών που προτείνεται στο σχέδιο συνάδει με την απαίτηση για το χρέος, όπως ορίζεται στο άρθρο 6 στοιχείο α) και στο άρθρο 16 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263.

Επιπτώσεις των δεσμεύσεων του σχεδίου για τις καθαρές δαπάνες στο ισοζύγιο της γενικής κυβέρνησης

(20) Με βάση την πορεία των καθαρών δαπανών και τις παραδοχές του σχεδίου, το δημοσιονομικό έλλειμμα θα μειωθεί από 7,9 % του ΑΕΠ το 2024 σε 2,5 % του ΑΕΠ το 2031, το πρώτο έτος κατά το οποίο θα είναι κάτω από το 3 % του ΑΕΠ. Ως εκ τούτου, σύμφωνα με το σχέδιο, το ισοζύγιο της γενικής κυβέρνησης δεν θα υπερβαίνει την τιμή αναφοράς του 3 % του ΑΕΠ στο τέλος της περιόδου προσαρμογής (2031). Επιπλέον, κατά τη δεκαετία που έπεται της περιόδου προσαρμογής (δηλαδή έως το 2041), το δημόσιο έλλειμμα δεν θα υπερβαίνει το 3 % του ΑΕΠ. Επομένως, με βάση τις δεσμεύσεις πολιτικής και τις μακροοικονομικές παραδοχές του σχεδίου, η πορεία των καθαρών δαπανών που προτείνεται στο σχέδιο

συνάδει με την απαίτηση για το έλλειμμα, όπως ορίζεται στο άρθρο 6 στοιχείο β) και στο άρθρο 16 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263.

Χρονοδιάγραμμα της δημοσιονομικής προσαρμογής

(21) Το χρονοδιάγραμμα της δημοσιονομικής προσαρμογής, που μετράται ως η μεταβολή του διαρθρωτικού πρωτογενούς ισοζυγίου, όπως περιγράφεται στο σχέδιο, είναι γραμμικό, όπως απαιτείται από το άρθρο 6 στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263. Ως εκ τούτου, η δημοσιονομική προσαρμογή κατά τα τέσσερα πρώτα έτη του σχεδίου είναι αναλογική προς τη συνολική προσπάθεια προσαρμογής. Επομένως, με βάση τις δεσμεύσεις πολιτικής και τις μακροοικονομικές παραδοχές του σχεδίου, η πορεία των καθαρών δαπανών που προτείνεται στο σχέδιο συνάδει με τη ρήτρα για τη συνθήκη διασφάλισης μη οπισθοβαρούς προσπάθειας που ορίζεται στο άρθρο 6 στοιχείο γ) και με τη μεταβατική διάταξη στο άρθρο 36 παράγραφος 1 στοιχείο ε) του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263.

Πίνακας 4: Εξέλιξη του διαρθρωτικού πρωτογενούς ισοζυγίου στο σχέδιο της Ρουμανίας

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Διαρθρωτικό πρωτογενές ισοζύγιο (% του ΑΕΠ)	-4,1	-5,3	-4,3	-3,3	-2,3	-1,3	-0,3	0,7	1,7
Μεταβολή του διαρθρωτικού πρωτογενούς ισοζυγίου (εκατοστιαίες μονάδες)	ά.α	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0

Πηγή: Μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό-διαρθρωτικό σχέδιο της Ρουμανίας.

Συνέπεια του σχεδίου με τη διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος

(22) Η πορεία των καθαρών δαπανών που περιγράφεται στο σχέδιο συνάδει με τις απαιτήσεις στο πλαίσιο της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος [ιδίως με την ελάχιστη ετήσια διαρθρωτική προσαρμογή που ορίζεται στο άρθρο 3 παράγραφος 4 τρίτο εδάφιο του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1467/97 του Συμβουλίου].

Συνέπεια του σχεδίου με τη συνθήκη διασφάλισης της ανθεκτικότητας του ελλείμματος

(23) Η απαίτηση του προληπτικού σκέλους που ορίζεται στο άρθρο 8 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263 σχετικά με τη συνθήκη διασφάλισης της ανθεκτικότητας του ελλείμματος, η οποία αποσκοπεί στην παροχή κοινού περιθωρίου σε σχέση με την τιμή αναφοράς 3 % του ΑΕΠ για το έλλειμμα, δεν ισχύει για τη Ρουμανία, δεδομένου ότι το έλλειμμα προβλέπεται να μειωθεί κάτω από το 3 % του ΑΕΠ μόνο κατά το τελευταίο έτος της περιόδου προσαρμογής.

Συνέπεια του σχεδίου με τη συνθήκη διασφάλισης της βιωσιμότητας του χρέους

(24) Σύμφωνα με το σχέδιο, το δημόσιο χρέος θα ανέλθει μεταξύ 60 % και 90 % του ΑΕΠ την περίοδο από το 2027 έως το 2031. Ωστόσο, δεδομένου ότι, σύμφωνα με το σχέδιο, το δημόσιο έλλειμμα θα μειωθεί κάτω από το 3 % του ΑΕΠ το 2031, γεγονός που θα έχει ως αποτέλεσμα την κατάργηση της απόφασης με την οποία διαπιστώνεται η ύπαρξη υπερβολικού ελλείμματος κατά το έτος μετά το τέλος της

περιόδου προσαρμογής, η συνθήκη διασφάλιση της βιωσιμότητας του χρέους δεν εφαρμόζεται κατά τη διάρκεια της περιόδου που καλύπτεται από το σχέδιο.

Μακροοικονομικές παραδοχές του σχεδίου

(25) Το σχέδιο βασίζεται σε ένα σύνολο παραδοχών που διαφέρουν από τις παραδοχές της Επιτροπής οι οποίες διαβιβάστηκαν στη Ρουμανία στις 21 Ιουνίου. Ειδικότερα, το σχέδιο χρησιμοποιεί διαφορετικές παραδοχές για πέντε μεταβλητές, συγκεκριμένα το σημείο εκκίνησης (διαρθρωτικό πρωτογενές ισοζύγιο το 2024), την αύξηση του δυνητικού και του πραγματικού ΑΕΠ, την αύξηση του αποπληθωριστή του ΑΕΠ και λαμβάνει υπόψη την υποθετική υποτίμηση του εθνικού νομίσματος. Στη συνέχεια παρέχεται αξιολόγηση αυτών των διαφορών στις παραδοχές. Οι διαφορές στις παραδοχές με τον σημαντικότερο αντίκτυπο στη μέση αύξηση των καθαρών δαπανών παρατίθενται κατωτέρω, μαζί με αξιολόγηση κάθε διαφοράς που εξετάζεται μεμονωμένα.

- Το σχέδιο υποθέτει ότι η αρχική θέση θα είναι χειρότερη σε σύγκριση με την παραδοχή της Επιτροπής. Το διαρθρωτικό πρωτογενές ισοζύγιο ήταν – 4,4 % του ΑΕΠ σύμφωνα με την προηγούμενη καθοδήγηση που διαβιβάστηκε στη Ρουμανία τον Ιούνιο του 2024 και στο σχέδιο ανέρχεται σε – 5,3 % του ΑΕΠ. Το χαμηλότερο διαρθρωτικό πρωτογενές ισοζύγιο στο σχέδιο αντανακλά την αύξηση των κρατικών δαπανών κατά τα τρία πρώτα τρίμηνα του έτους, λόγω των ραγδαίων αυξήσεων των μισθών του δημόσιου τομέα, των κεφαλαιουχικών δαπανών και των κοινωνικών μεταβιβάσεων. Η πρόβλεψη του πρωτογενούς ισοζυγίου για το 2024 στο σχέδιο προσεγγίζει κατά πολύ εκείνη των φθινοπωρινών προβλέψεων της Επιτροπής και είναι ρεαλιστική. Κατά συνέπεια, η παραδοχή αυτή θεωρείται δεόντως αιτιολογημένη. Αυτό συμβάλλει σε χαμηλότερη μέση αύξηση των καθαρών δαπανών κατά την περίοδο προσαρμογής του σχεδίου από ό,τι σύμφωνα με τις παραδοχές της Επιτροπής.
- Το σχέδιο βασίζεται στην παραδοχή ότι η αύξηση του δυνητικού ΑΕΠ θα είναι χαμηλότερη το 2024 και υψηλότερη την περίοδο 2026-2028 σε σύγκριση με την προηγούμενη καθοδήγηση του Ιουνίου 2024. Συνολικά, οι χρονολογικές σειρές είναι εξίσου σταθερές με εκείνες της προηγούμενης καθοδήγησης. Αυτό συμβάλλει σε υψηλότερη μέση αύξηση των καθαρών δαπανών κατά την περίοδο προσαρμογής του σχεδίου από ό,τι σύμφωνα με τις παραδοχές της Επιτροπής. Η δυνατότητα χρήσης εναλλακτικών παραδοχών για τη δυνητική μεγέθυνση συνάδει με το άρθρο 36 παράγραφος 1 στοιχείο στ) του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, υπό την προϋπόθεση ότι η σωρευτική μεγέθυνση κατά τη διάρκεια της περιόδου που καλύπτεται από την πρόβλεψη (δηλαδή έως το 2041) συνάδει σε γενικές γραμμές με τις παραδοχές της Επιτροπής, όπως συμβαίνει στο σχέδιο. Κατά συνέπεια, η παραδοχή αυτή θεωρείται δεόντως αιτιολογημένη.
- Το σχέδιο βασίζεται στην παραδοχή ότι η αύξηση του αποπληθωριστή του ΑΕΠ για το 2025 θα είναι χαμηλότερη σε σύγκριση με την προηγούμενη καθοδήγηση της άνοιξης 2024, οδηγώντας σε χαμηλότερους ρυθμούς αύξησης του αποπληθωριστή του ΑΕΠ καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου προσαρμογής με βάση τον μεσοπρόθεσμο κανόνα γραμμικής σύγκλισης και σημείο εκκίνησης αυτό το χαμηλότερο επίπεδο. Αυτό συμβάλλει σε χαμηλότερη μέση αύξηση των καθαρών δαπανών κατά την περίοδο προσαρμογής του σχεδίου από ό,τι σύμφωνα με τις παραδοχές της Επιτροπής. Η παραδοχή αυτή είναι συντηρητική και ως εκ τούτου, δεόντως αιτιολογημένη.

- Το σχέδιο λαμβάνει επαρκώς υπόψη την παραδοχή της υποτίμησης της συναλλαγματικής ισοτιμίας του ρουμανικού λέου έναντι του ευρώ στην πορεία του χρέους. Η παραδοχή αυτή θεωρείται δεόντως αιτιολογημένη και συμβάλλει σε χαμηλότερη μέση αύξηση των καθαρών δαπανών κατά την περίοδο προσαρμογής του σχεδίου από ό,τι σύμφωνα με τις παραδοχές της Επιτροπής.

  Οι εναπομένουσες διαφορές στις παραδοχές δεν έχουν σημαντικό αντίκτυπο στη μέση αύξηση των καθαρών δαπανών σε σύγκριση με τις παραδοχές της Επιτροπής. Συνολικά, όλες οι διαφορές στις παραδοχές εξεταζόμενες από κοινού οδηγούν σε μέση αύξηση των καθαρών δαπανών στο σχέδιο η οποία είναι χαμηλότερη από την πορεία αναφοράς. Η Επιτροπή θα λάβει υπόψη την ανωτέρω αξιολόγηση των παραδοχών του σχεδίου σε μελλοντικές αξιολογήσεις της συμμόρφωσης με την παρούσα σύσταση.

Δημοσιονομική στρατηγική του σχεδίου

(26) Σύμφωνα με την ενδεικτική δημοσιονομική στρατηγική που περιέχεται στο σχέδιο, οι δεσμεύσεις για τις καθαρές δαπάνες θα υλοποιηθούν κυρίως μέσω της συγκράτησης των δαπανών. Ο δείκτης των πρωτογενών δημόσιων δαπανών προς το ΑΕΠ προβλέπεται να υποχωρήσει από 40,6 % το 2024 σε 34,6 % το 2031, δηλαδή 6 εκατοστιαίες μονάδες σε διάστημα 7 ετών. Όλες οι κατηγορίες δαπανών προβλέπεται να μειωθούν ως ποσοστό του ΑΕΠ. Η δέσμευση αυτή υποστηρίζεται σε κάποιον βαθμό από τις μεταρρυθμίσεις στον τομέα των δαπανών που παρουσιάζονται στο σχέδιο (επανεξέταση των δαπανών, μεταρρυθμίσεις του συνταξιοδοτικού συστήματος, μεταρρύθμιση της διακυβέρνησης των κρατικών επιχειρήσεων), αλλά η επίτευξη των στόχων χρειάζεται αυστηρή εφαρμογή και πρόσθετα μέτρα συναφή με εκείνα που περιλαμβάνονται στο σχέδιο. Η εξειδίκευση των μέτρων πολιτικής επιβεβαιώνεται ή προσαρμόζεται και προσδιορίζεται ποσοτικά στους ετήσιους προϋπολογισμούς.

(27) Ταυτόχρονα, υπάρχουν κίνδυνοι όσον αφορά την υλοποίηση της ενδεικτικής δημοσιονομικής στρατηγικής του σχεδίου. Οι περισσότερες από τις δεσμεύσεις αυτές θα πρέπει να υλοποιηθούν από τη νέα κυβέρνηση. Επιπλέον, στις 20 Νοεμβρίου 2024 ο υπουργός Εργασίας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης ανακοίνωσε αύξηση κατά 12,1 % της τιμής αναφοράς για τις συντάξεις. Η ανακοίνωση αυτή συνεπάγεται πολύ μεγαλύτερη αύξηση των συντάξεων (περίπου 1 % του ΑΕΠ) από αυτήν που φαίνεται να προβλέπεται στο σχέδιο, δηλαδή το ονομαστικό πάγωμα των συντάξεων το 2025.

Σύνολο μεταρρυθμιστικών και επενδυτικών δεσμεύσεων στο σχέδιο στις οποίες στηρίζεται η παράταση της περιόδου δημοσιονομικής προσαρμογής

(28) Στο σχέδιο, η Ρουμανία δεσμεύεται να προβεί σε ένα σύνολο μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που αποσκοπούν στη βελτίωση της δυνητικής μεγέθυνσης και της δημοσιονομικής βιωσιμότητας, για να στηρίξει την παράταση της περιόδου δημοσιονομικής προσαρμογής από 4 σε 7 έτη. Το σύνολο των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων που στηρίζουν την παράταση της περιόδου προσαρμογής συνίσταται σε διάφορες δεσμεύσεις του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΣΑΑ)· ορισμένες δεσμεύσεις από το ΣΑΑ με πρόσθετες εξειδικεύσεις· καθώς και ορισμένες νέες μεταρρυθμίσεις. Το σύνολο αυτό περιλαμβάνει τα ακόλουθα μέτρα (βλ. επίσης παράρτημα ΙΙ):

  - Μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού συστήματος και μεταρρύθμιση των ειδικών συντάξεων. Οι δύο αυτές μεταρρυθμίσεις είναι υφιστάμενα μέτρα στο

πλαίσιο του ΣΑΑ και αντιστοιχούν στα ορόσημα 213, 214 και 215 σχετικά με τη μεταρρύθμιση του δημόσιου συνταξιοδοτικού συστήματος του ΣΑΑ της Ρουμανίας που έχουν ήδη εγκριθεί. Η πλήρης υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων αυτών θα συμβάλει σημαντικά στη δημοσιονομική βιωσιμότητα, αλλά οι περισσότερες επιπτώσεις θα γίνουν αντιληπτές μακροπρόθεσμα. Η μεταρρύθμιση των ειδικών συντάξεων προβλέπει τη σταδιακή ευθυγράμμιση των ποσοστών αναπλήρωσης των ειδικών συνταξιούχων με τα ποσοστά που επικρατούν στο γενικό σύστημα. Η μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού συστήματος συνεπάγεται πλήρη αναδιοργάνωση του συστήματος, με επανυπολογισμό όλων των συντάξεων κατά τρόπο που να αντικατοπτρίζει καλύτερα την αρχή της ανταποδοτικότητας. Η μεταρρύθμιση περιλαμβάνει επίσης διατάξεις που ενθαρρύνουν την παράταση του εργασιακού βίου: προβλέπει υψηλότερη μοριοδότηση για μεγάλες περιόδους καταβολής εισφορών και συνδέει τη νόμιμη ηλικία συνταξιοδότησης με την εξέλιξη του προσδόκιμου ζωής. Οι δημοσιονομικές επιπτώσεις των μεταρρυθμίσεων αυτών έχουν προσδιοριστεί ποσοτικά από την Παγκόσμια Τράπεζα.

- Μεταρρύθμιση του κατώτατου μισθού. Αυτή η μεταρρυθμιστική δέσμευση συμπληρώνει το ορόσημο 392 του ΣΑΑ που διασφαλίζει τον καθορισμό του κατώτατου μισθού και θεσπίζει ένα νέο σύστημα που καθορίζει τον ακαθάριστο κατώτατο μισθό, με βάση τον προβλεπόμενο πληθωρισμό και τα ποσοστά αύξησης της παραγωγικότητας από ανεξάρτητο φορέα, διασφαλίζοντας παράλληλα ότι ο κατώτατος μισθός παραμένει στα πλαίσια ενός ορισμένου φάσματος ως προς τον μέσο μισθό. Η μεταρρύθμιση αποσκοπεί στη βελτίωση της προβλεψιμότητας των επικαιροποιήσεων των κατώτατων μισθών, στηρίζοντας την αποφυγή ad hoc αυξήσεων με πιθανό αρνητικό αντίκτυπο στην ανταγωνιστικότητα κόστους. Η μεταρρύθμιση θα υλοποιηθεί το 2025 και αναμένεται να αποφέρει πρόσθετα έσοδα ύψους 0,1 % του ΑΕΠ.

- Μεταρρύθμιση του συστήματος αποδοχών στον δημόσιο τομέα. Η μεταρρυθμιστική δέσμευση προστέθηκε στο ορόσημο 420 του ΣΑΑ της Ρουμανίας για την ανάπτυξη δίκαιου ενιαίου συστήματος αμοιβών στον δημόσιο τομέα. Στόχος της μεταρρύθμισης είναι να εξασφαλιστεί μια δίκαιη και δημοσιονομικά βιώσιμη μισθολογική πολιτική με την αναθεώρηση των συντελεστών κατάταξης για κάθε κατηγορία εργασίας, των μισθολογικών κλιμάκων για τους υπαλλήλους της τοπικής αυτοδιοίκησης και του καθορισμού ανώτατου ορίου για τις πρόσθετες αμοιβές στο 20 % του βασικού μισθού. Στο σχέδιο επισημαίνεται ότι η μεταρρύθμιση είναι αναγκαίο να συνάδει με τη δημοσιονομική βιωσιμότητα, να υλοποιηθεί με παράλληλη τήρηση του κονδυλίου για τις αποδοχές στον δημόσιο τομέα που περιλαμβάνεται στο σχέδιο και να τηρεί τις διατάξεις του νόμου περί δημοσιονομικής ευθύνης. Η μεταρρύθμιση θα υλοποιηθεί μόνον όταν το δημοσιονομικό έλλειμμα μειωθεί σε επίπεδο χαμηλότερο από το 5,0 % του ΑΕΠ.

- Μεταρρύθμιση της φορολογίας για τις πολύ μικρές επιχειρήσεις. Το σχέδιο αναφέρεται στο ορόσημο 206 του ΣΑΑ της Ρουμανία σχετικά με την αναθεώρηση του φορολογικού πλαισίου. Συνοψίζει τα μέτρα που έχουν ήδη ληφθεί, τα οποία επανεξετάζονται στο πλαίσιο της τρίτης αίτησης πληρωμής. Κύριος στόχος της μεταρρύθμισης είναι η μείωση του πεδίου εφαρμογής του καθεστώτος για τις πολύ μικρές επιχειρήσεις μέσω της αυστηροποίησης των

όρων επιλεξιμότητας, διατηρώντας παράλληλα το σύστημα όσο το δυνατόν απλούστερο. Ορισμένα μέτρα ελήφθησαν ήδη το 2022 και το 2023, και το σχέδιο αναφέρει ότι τα υπόλοιπα μέτρα θα υλοποιηθούν σταδιακά, αρχής γενομένης από το 2025. Κατά την εκτίμηση που εκφράζεται στο σχέδιο, η μεταρρύθμιση αυτή θα αποφέρει επιπλέον έσοδα για την κυβέρνηση της τάξης του 0,1 % του ΑΕΠ. Επιπλέον έσοδα θα μπορούσαν να προκύψουν εάν η μεταρρύθμιση συνίστατο σε αξιοσημείωτη μείωση του ορίου επιλεξιμότητας για το φορολογικό καθεστώς των πολύ μικρών επιχειρήσεων και σε ευθυγράμμιση με το κατώτατο όριο για τον ΦΠΑ. Με τον τρόπο αυτό, το σύστημα θα εξακολουθούσε να είναι απλό και θα διευκολυνόταν η διαχείρισή του.

- Φορολογική μεταρρύθμιση. Πρόκειται για υφιστάμενο μέτρο στο πλαίσιο του ΣΑΑ και αφορά τα ορόσημα 205, 207, 208 σχετικά με την αναθεώρηση του φορολογικού πλαισίου, καθώς και το ορόσημο 237 για την ανάπτυξη ενός μοντέλου αυτόματης αποτίμησης ακινήτου. Η περιγραφή των κύριων στόχων της μεταρρύθμισης συνάδει με αυτή του ΣΑΑ (περισσότερη δικαιοσύνη, απλότητα και προβλεψιμότητα του φορολογικού συστήματος, καλύτερα κίνητρα). Η μεταρρύθμιση στοχεύει σε αύξηση των δημόσιων εσόδων κατά 1,1 % του ΑΕΠ το 2025, χωρίς τον αντίκτυπο της αύξησης του αφορολόγητου τμήματος των συντάξεων (που ισοδυναμεί με μείωση φόρου κατά 0,2 % του ΑΕΠ). Για την επίτευξη του στόχου αυτού, θα πρέπει να εφαρμοστούν νέα μέτρα έως το τέλος του πρώτου τριμήνου του 2025, με αποτέλεσμα την ετήσια αύξηση των δημόσιων εσόδων κατά 1,7 % του ΑΕΠ. Τα μέτρα αυτά δεν έχουν προσδιοριστεί ακόμη, αλλά το σχέδιο περιγράφει μια διαδικασία που οδηγεί στην υλοποίηση της μεταρρύθμισης και αναφέρει ότι όλοι οι τομείς της φορολογίας μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο μεταρρύθμισης.
- Μεταρρύθμιση της φορολογικής διοίκησης. Η μεταρρύθμιση αυτή βασίζεται σε δεσμεύσεις που αναλήφθηκαν στα ορόσημα 225 και 226 για τη βελτίωση των διαδικασιών φορολογίας και φορολογικής διοίκησης. Κύριος στόχος της μεταρρύθμισης είναι η αύξηση της αποτελεσματικότητας και της διοικητικής ικανότητας της Εθνικής Υπηρεσίας Δημοσιονομικής Διοίκησης (ANAF), της φορολογικής αρχής, μέσω της αξιοποίησης ψηφιακών εργαλείων και της εφαρμογής αυστηρότερων μηχανισμών παρακολούθησης. Η μεταρρύθμιση περιλαμβάνει διάφορα μέτρα, και ειδικότερα: θέσπιση μηχανισμού για τον έγκαιρο εντοπισμό περιπτώσεων απάτης στον τομέα του ΦΠΑ· θέσπιση εργαλείων ανάλυσης για την αντιμετώπιση του ελλείμματος ΦΠΑ· ενίσχυση της παρακολούθησης της ψηφιακής συμμόρφωσης· θέσπιση μηχανισμού ελέγχου του φορολογικού σχεδιασμού για μεγάλους και μεσαίους φορολογούμενους· ολοκλήρωση και ενοποίηση των εσωτερικών βάσεων δεδομένων· και τροποποίηση της νομοθεσίας περί αφερεγγυότητας προκειμένου να διασφαλιστεί μεγαλύτερος έλεγχος των καταστάσεων στις οποίες οι επιχειρήσεις κηρύσσουν αφερεγγυότητα. Στο σχέδιο, οι επιπτώσεις αυτής της μεταρρύθμισης εκτιμώνται στο 0,5 % του ΑΕΠ κατά τη διάρκεια της 7ετούς περιόδου, πράγμα που φαίνεται εύλογο.
- Μεταρρύθμιση του συστήματος δημόσιων δαπανών. Η μεταρρύθμιση αυτή προστέθηκε στις δεσμεύσεις που έχουν αναληφθεί στο ορόσημο 202 σχετικά με τη βελτίωση του μηχανισμού δημοσιονομικού προγραμματισμού, στο ορόσημο 234 σχετικά με τη βελτίωση του μηχανισμού δημοσιονομικού προγραμματισμού και στο ορόσημο 392 για τη διασφάλιση του καθορισμού

του κατώτατου μισθού, καθώς και στον στόχο 403 για την ενίσχυση της προβλεψιμότητας και της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών λήψης αποφάσεων στην κυβέρνηση. Η μεταρρύθμιση αποσκοπεί στην αύξηση της αποτελεσματικότητας, της διαφάνειας και της δημοσιονομικής ευθύνης κατά τη χρήση δημόσιων πόρων. Περιλαμβάνει μέτρα για τον έλεγχο των αδικαιολόγητων υπερβάσεων κόστους, την εφαρμογή συστηματικών αξιολογήσεων των δαπανών (επανεξέταση των δαπανών) και την επέκταση των κεντρικών δημόσιων συμβάσεων. Το ΣΑΑ και το σχέδιο, εξεταζόμενα από κοινού, περιλαμβάνουν διάφορα μέτρα για την ευθυγράμμιση της επανεξέτασης των δαπανών με τις διεθνείς βέλτιστες πρακτικές: βελτίωση της ανάληψης ευθύνης από την κυβέρνηση και της πολιτικής δέσμευσης στη διαδικασία, πρόσληψη ικανού προσωπικού για τη διενέργεια της επανεξέτασης, συμπερίληψη ποσοτικά προσδιορισμένων στόχων εξοικονόμησης, βελτίωση της δομής διακυβέρνησης και καλύτερη ενσωμάτωση της επανεξέτασης στη διαδικασία του προϋπολογισμού. Σύμφωνα με το σχέδιο, η μεταρρύθμιση αυτή εκτιμάται ότι θα αποφέρει μόνιμη εξοικονόμηση ύψους 0,35 % του ΑΕΠ, πράγμα που φαίνεται εύλογο.

- Μεταρρύθμιση του συστήματος χρηματοδότησης των επιχειρήσεων. Πρόκειται για νέο μέτρο, πέραν αυτών που αναφέρονται στο ΣΑΑ της Ρουμανίας, το οποίο αποσκοπεί στη στήριξη του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, ειδικότερα δε της κατασκευαστικής βιομηχανίας και των ΜΜΕ, και στη δημιουργία μηχανισμών χρηματοδότησης ιδιωτικών συμμετοχών «προσανατολισμένων στις οικονομικές επιδόσεις». Η μεταρρύθμιση προβλέπει, ειδικότερα, τη σύσταση ταμείου επενδύσεων για τη στήριξη των επιχειρήσεων ιδιωτικού μετοχικού κεφαλαίου για τις ΜΜΕ, ένα νέο νομικό πλαίσιο για τη στήριξη των στρατηγικών επενδύσεων στην οικονομία για την κατασκευαστική βιομηχανία και ένα νέο νομικό πλαίσιο για τη χορήγηση επιχορηγήσεων ειδικού σκοπού σε αυτήν. Οι επιπτώσεις της μεταρρύθμισης δεν προσδιορίζονται ποσοτικά, αλλά αναμένεται ότι θα συμβάλει θετικά, αν και η συμβολή θα είναι οριακή, στη δυνητική μεγέθυνση.
- Μεταρρύθμιση του συστήματος δαπανών των κρατικών/τοπικών οικονομικών φορέων (κρατικές επιχειρήσεις, ΚΕ). Η μεταρρύθμιση αυτή αποτελεί νέο μέτρο πέραν εκείνων που περιγράφονται στο ΣΑΑ. Στόχος της μεταρρύθμισης αυτής είναι η εξοικονόμηση πόρων μεταξύ των κρατικών επιχειρήσεων, μέσω της βελτίωσης της αποτελεσματικότητας και της μεγαλύτερης ευθύνης στις αποφάσεις για τις δαπάνες. Η μεταρρύθμιση αυτή περιλαμβάνει διάφορα μέτρα, όπως η θέσπιση κανόνων για τις δαπάνες και νέων πρακτικών για την καλύτερη διαχείριση των κεφαλαιουχικών δαπανών, οδεύοντας προς τη σωστή κατεύθυνση. Σύμφωνα με το σχέδιο, τα δυνητικά πρόσθετα έσοδα εκτιμώνται στο 0,25 % του ΑΕΠ για ολόκληρη την περίοδο του σχεδίου, το οποίο, σύμφωνα με την Επιτροπή, φαίνεται φιλόδοξο.

(29) Σύμφωνα με το άρθρο 14 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, κάθε μεταρρυθμιστική και επενδυτική δέσμευση στην οποία στηρίζεται παράταση της περιόδου προσαρμογής περιγράφεται με επαρκή βαθμό λεπτομέρειας, είναι εμπροσθοβαρής, χρονικά προσδιορισμένη και επαληθεύσιμη.

(30) Οι δεσμεύσεις του ΣΑΑ στις οποίες στηρίζεται η παράταση περιλαμβάνουν σημαντικές μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις που αποσκοπούν στη βελτίωση της δημοσιονομικής βιωσιμότητας και στην ενίσχυση του αναπτυξιακού δυναμικού της οικονομίας. Επιπλέον, η Ρουμανία δεσμεύεται να συνεχίσει τη μεταρρυθμιστική

προσπάθεια κατά την περίοδο που καλύπτεται από το μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό-διαρθρωτικό σχέδιο και να διατηρήσει τα επίπεδα των εθνικά χρηματοδοτούμενων επενδύσεων που πραγματοποιήθηκαν κατά την περίοδο η οποία καλύπτεται από το ΣΑΑ (βλ. κατωτέρω πίνακα 5). Η δέσμευση θα παρακολουθείται καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης του σχεδίου. Επομένως, οι δεσμεύσεις στο πλαίσιο του ΣΑΑ μπορούν να ληφθούν υπόψη για την παράταση της περιόδου προσαρμογής, όπως προβλέπεται στο άρθρο 36 παράγραφος 1 στοιχείο δ) του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263.

(31) Το σύνολο των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων που στηρίζουν την παράταση αναμένεται να βελτιώσει τη δυνητική μεγέθυνση και ανθεκτικότητα της οικονομίας της Ρουμανίας με βιώσιμο τρόπο, όπως απαιτεί το άρθρο 14 παράγραφος 2 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263. Το σχέδιο δεν παρέχει ποσοτικά προσδιορισμένες εκτιμήσεις του αντικτύπου των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων στη δυνητική μεγέθυνση. Ωστόσο, οι μεταρρυθμίσεις του συνταξιοδοτικού συστήματος (γενικό σύστημα και ειδικές συντάξεις) αναμένεται να συμβάλουν με την πάροδο του χρόνου στην αύξηση του εργατικού δυναμικού συγκριτικά με το σενάριο μη υλοποίησης της μεταρρύθμισης και, ως εκ τούτου, να αυξήσουν το δυνητικό ΑΕΠ. Επιπλέον, το σχέδιο προβλέπει μεγάλη αύξηση των δημόσιων επενδύσεων, ιδίως κατά τα πρώτα έτη της περιόδου που καλύπτεται από το σχέδιο, από το 5,4 % του ΑΕΠ το 2023 σε 7,1 % το 2025 και 7,3 % το 2026. Οι επενδύσεις αυτές, σε όλους τους τομείς, συμπεριλαμβανομένων των βασικών υποδομών, θα συμβάλουν στην αύξηση της δυνητικής μεγέθυνσης και ανθεκτικότητα της οικονομίας. Η επανεξέταση των δαπανών αναμένεται επίσης να συμβάλει στην ανακατανομή των πόρων εντός του προϋπολογισμού προς προτεραιότητες που ενισχύουν την ανάπτυξη.

(32) Το σύνολο των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων στις οποίες στηρίζεται η παράταση αναμένεται να στηρίξει τη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών, όπως απαιτείται από το άρθρο 14 παράγραφος 2 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263. Οι μεταρρυθμίσεις που σχετίζονται με το σκέλος των εσόδων του προϋπολογισμού θα αποφέρουν σημαντικά πρόσθετα έσοδα για την κυβέρνηση. Το σωρευτικό αποτέλεσμα της φορολογικής μεταρρύθμισης, της μεταρρύθμισης της φορολογικής διοίκησης και της μεταρρύθμισης του φορολογικού καθεστώτος για τις πολύ μικρές επιχειρήσεις αναμένεται, όταν υλοποιηθεί πλήρως, να αποφέρει πρόσθετα έσοδα της τάξης του 2,0 % έως 2,5 % του ΑΕΠ. Στο σκέλος των δαπανών, οι μεταρρυθμίσεις που αποσκοπούν στην ενίσχυση της επανεξέτασης των δαπανών και στη διαχείριση των κρατικών/τοπικών οικονομικών φορέων (ΚΕ) αναμένεται να αποφέρουν εξοικονόμηση πόρων ύψους 0,5 % έως 1,0 % του ΑΕΠ, ακόμη και αν ορισμένες από τις εκτιμήσεις του σχεδίου φαίνονται υψηλές. Επίσης, ο νόμος για τις ενιαίες αμοιβές των υπαλλήλων του δημόσιου τομέα, εάν υλοποιηθεί στο πλαίσιο του κονδυλίου που προβλέπεται στο σχέδιο, αναμένεται να επιτρέψει την ουσιαστική μείωση του μισθολογικού κόστους του δημόσιου τομέα ως ποσοστό του ΑΕΠ κατά 1,5 % του ΑΕΠ μεταξύ 2024 και 2031 σύμφωνα με το σχέδιο. Τέλος, οι μεταρρυθμίσεις του συνταξιοδοτικού συστήματος (γενικό σύστημα και ειδικές συντάξεις) θα αποφέρουν εξοικονόμηση πόρων ήδη από το τέλος της 7ετούς περιόδου που καλύπτεται από το σχέδιο, αλλά το μεγαλύτερο μέρος της εξοικονόμησης θα υλοποιηθεί μακροπρόθεσμα.

(33) Το σύνολο των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων στις οποίες στηρίζεται η παράταση συμβάλει στις κοινές προτεραιότητες της ΕΕ, όπως απαιτείται από το άρθρο 14 παράγραφος 2 στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263. Οι

περισσότερες από τις μεταρρυθμίσεις στις οποίες στηρίζεται το αίτημα παράτασης συμβάλλουν στην κοινωνική και οικονομική ανθεκτικότητα, διασφαλίζοντας τη δημοσιονομική σταθερότητα, βελτιώνοντας την αποτελεσματικότητα του δημόσιου τομέα και προωθώντας τη βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη. Οι δεσμεύσεις στον τομέα της βελτίωσης της φορολογικής διοίκησης και της εφαρμογής ενδελεχούς επανεξέτασης των δαπανών αναμένεται να επιτρέψουν με την πάροδο του χρόνου την ανακατανομή των πόρων προς προτεραιότητες που ευνοούν τις οικονομικές επιδόσεις και τις κοινωνικές βελτιώσεις. Η μεταρρύθμιση του μηχανισμού για τον καθορισμό του κατώτατου μισθού αναμένεται να εξασφαλίζει ενδεδειγμένο επίπεδο για τον κατώτατο μισθό που σέβεται τις κοινωνικές και οικονομικές προτεραιότητες. Οι μεταρρυθμίσεις του συνταξιοδοτικού συστήματος (γενικό σύστημα και ειδικές συντάξεις) θα εξασφαλίσουν τη βιωσιμότητα του συστήματος και θα αυξήσουν την ισότητα και τη δικαιοσύνη στο επίπεδο των συντάξεων. Τέλος, οι βελτιώσεις στην ψηφιοποίηση της φορολογικής διοίκησης αναμένεται να συμβάλουν στην ψηφιακή μετάβαση. Οι υπόλοιπες κοινές προτεραιότητες της ΕΕ, δηλαδή η διασφάλιση της ενεργειακής ασφάλειας και η ανάπτυξη αμυντικών ικανοτήτων, δεν καλύπτονται άμεσα από το σύνολο των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων στις οποίες στηρίζεται η παράταση, παρότι η πρώτη εξετάζεται στο ΣΑΑ της Ρουμανίας.

(34) Το σύνολο των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων στις οποίες στηρίζεται η παράταση ανταποκρίνεται σε ορισμένες από τις σχετικές[12] ειδικές ανά χώρα συστάσεις που εκδίδονται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, όπως απαιτείται από το άρθρο 14 παράγραφος 2 στοιχείο δ) του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263. Ειδικότερα, οι μεταρρυθμίσεις αναμένεται να συμβάλουν στην CSR που εκδόθηκε το 2023 σχετικά με την εφαρμογή της δημοσιονομικής σύστασης με την οποία ζητήθηκε από τη Ρουμανία να διορθώσει το υπερβολικό της έλλειμμα και να αντιμετωπίσει τις υπερβολικές ανισορροπίες. Στο μακροοικονομικό σενάριο στο οποίο στηρίζεται το σχέδιο, το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών προβλέπεται να μειωθεί από 7,7 % του ΑΕΠ το 2024 σε 4,1 % του ΑΕΠ το 2031. Το μεγαλύτερο μέρος των επιπτώσεων προέρχεται από τη μείωση του δημοσιονομικού ελλείμματος, η οποία υποστηρίζεται από τις μεταρρυθμίσεις στις οποίες στηρίζεται το αίτημα για παράταση της πορείας προσαρμογής. Η επιβράδυνση της αύξησης των δημόσιων δαπανών και οι συνετές εισοδηματικές πολιτικές (συγκρατημένες αυξήσεις των συντάξεων και των μισθών του δημόσιου τομέα, μεταρρύθμιση του κατώτατου μισθού) αναμένεται να στηρίξουν την ανταγωνιστικότητα.

(35) Η μεταρρύθμιση του κατώτατου μισθού και η μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού συστήματος αναμένεται να συμβάλουν στην υλοποίηση των CSR του 2019 σχετικά με την ανάγκη να διασφαλιστεί ότι ο καθορισμός του κατώτατου μισθού γίνεται βάσει αντικειμενικών κριτηρίων, συνάδοντας με τη δημιουργία θέσεων εργασίας και την ανταγωνιστικότητα. Οι μεταρρυθμίσεις για την αναδιάρθρωση του συστήματος δημόσιων δαπανών (επανεξέταση των δαπανών) και η μεταρρύθμιση του μισθολογικού συστήματος στον δημόσιο τομέα αναμένεται να συμβάλουν στην εφαρμογή των CSR του 2019 και του 2020 σχετικά με την ανάγκη βελτίωσης της

[12] Οι CSR που θεωρούνται «σχετικές» είναι συστάσεις: i) οι οποίες εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο από το 2019 και μετά, ii) σε σχέση με τις οποίες το κράτος μέλος δεν έχει επιτύχει ακόμα «πλήρη» ή «ουσιαστική» πρόοδο στην υλοποίησή τους και δεν είναι παρωχημένες (αξιολογήθηκαν ως «μη αξιολογηθείσες / κανένα στοιχείο για προσθήκη»), όπως αξιολογήθηκαν στον τελευταίο κύκλο εποπτείας του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου [διαθέσιμη στο CeSaR (europa.eu)], iii) οι οποίες δεν συνδέονται με αμιγώς δημοσιονομικά μέτρα για το σύμφωνο σταθερότητας και ανάπτυξης και iv) οι οποίες δεν καλύπτουν την ίδια πρόκληση με αναδιατύπωση.

αποδοτικότητας των δημόσιων συμβάσεων και της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας της δημόσιας διοίκησης. Επιπλέον, η μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού συστήματος και η μεταρρύθμιση των ειδικών συντάξεων θα συμβάλουν στην εφαρμογή των CSR που εκδόθηκαν το 2019 σχετικά με τη διασφάλιση της βιωσιμότητας του δημόσιου συνταξιοδοτικού συστήματος και της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας των συνταξιοδοτικών ταμείων του δεύτερου πυλώνα, ενώ η φορολογική μεταρρύθμιση και η μεταρρύθμιση της φορολογικής διοίκησης θα συμβάλουν στην εφαρμογή των CSR του 2019 και του 2020 σχετικά με τη διασφάλιση της δημοσιονομικής βιωσιμότητας και την ενίσχυση της φορολογικής συμμόρφωσης και της είσπραξης φόρων. Τα περισσότερα μέτρα στα οποία στηρίζεται η παράταση της περιόδου προσαρμογής αναμένεται επίσης να συμβάλουν στην εφαρμογή των CSR του 2022 και του 2023 σχετικά με την εφαρμογή δημοσιονομικών πολιτικών προκειμένου να τερματιστεί η κατάσταση του υπερβολικού δημοσιονομικού ελλείμματος.

(36) Το σχέδιο διασφαλίζει τη διατήρηση του προβλεπόμενου συνολικού επιπέδου των εθνικά χρηματοδοτούμενων δημόσιων επενδύσεων που πραγματοποιούνται κατά μέσο όρο κατά την περίοδο που καλύπτεται από το ΣΑΑ, όπως απαιτεί το άρθρο 14 παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263.

Πίνακας 5: Εθνικά χρηματοδοτούμενες δημόσιες επενδύσεις στο σχέδιο (% του ΑΕΠ)

Μέσο επίπεδο κατά την περίοδο που καλύπτεται από το ΣΑΑ (2021 έως 2026)	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Μέσος όρος κατά τη διάρκεια του σχεδίου (2025-2028)
4,1	5,3	5,6	4,8	4,3	4,1	3,6	3,2	5,0

Πηγή: Μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό-διαρθρωτικό σχέδιο της Ρουμανίας

(37) Τέλος, το σύνολο των μεταρρυθμιστικών και επενδυτικών δεσμεύσεων στις οποίες στηρίζεται η παράταση μπορεί να θεωρηθεί ότι συνάδει με τις δεσμεύσεις του ΣΑΑ και με το σύμφωνο εταιρικής σχέσης που έχει συμφωνηθεί στο πλαίσιο του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου, όπως απαιτείται από το άρθρο 14 παράγραφος 2 στοιχείο δ) του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, κάθε δέσμευση αναμένεται να λειτουργεί σε συνέχεια και συμπληρωματικότητα με το ΣΑΑ ή το σύμφωνο εταιρικής σχέσης της ευρωπαϊκής πολιτικής συνοχής της Ρουμανίας, και να ανταποκρίνεται στις CSR και σε μία ή περισσότερες κοινές προτεραιότητες της ΕΕ.

(38) Εν κατακλείδι, το σύνολο των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων στις οποίες στηρίζεται παράταση της περιόδου προσαρμογής εκτιμάται ότι πληροί, συνολικά, τα κριτήρια του άρθρου 14 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263. Ως εκ τούτου, η περίοδος προσαρμογής μπορεί να παραταθεί από 4 σε 7 έτη, όπως προτείνεται στο σχέδιο.

Λοιπές μεταρρυθμιστικές και επενδυτικές προθέσεις στο σχέδιο που ανταποκρίνονται στις κύριες προκλήσεις οι οποίες προσδιορίζονται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου και λαμβάνουν υπόψη τις κοινές προτεραιότητες της Ένωσης

(39) Εκτός από το σύνολο των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων στις οποίες στηρίζεται η παράταση της περιόδου προσαρμογής, το σχέδιο περιγράφει τις προθέσεις πολιτικής σχετικά με την υλοποίηση άλλων επενδύσεων που ανταποκρίνονται σε ορισμένες από τις προκλήσεις οι οποίες προσδιορίζονται στο

πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, ιδίως στις CSR, συμπεριλαμβανομένων αυτών που αφορούν τη διαδικασία μακροοικονομικών ανισορροπιών (ΔΜΑ), και λαμβάνουν υπόψη τις κοινές προτεραιότητες της ΕΕ.

(40) Όσον αφορά την κοινή προτεραιότητα της δίκαιης πράσινης και ψηφιακής μετάβασης, συμπεριλαμβανομένων των στόχων για το κλίμα που καθορίζονται στον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1119, το σχέδιο περιλαμβάνει μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις για τη στήριξη της απανθρακοποίησης μεγάλων βιομηχανιών (χάλυβα και χημικών προϊόντων), μέσω του εξηλεκτρισμού των διαδικασιών παραγωγής και της μετάβασης στη χρήση ανανεώσιμου υδρογόνου ή ανανεώσιμων καυσίμων υδρογόνου. Ο συνολικός προϋπολογισμός του καθεστώτος ανέρχεται σε 1 δισ. EUR, ενώ οι πληρωμές θα πρέπει να πραγματοποιηθούν κατά την περίοδο 2025-2031. Η χρηματοδότηση του εν λόγω καθεστώτος θα επιτευχθεί με την πώληση δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου (δικαιώματα εκπομπής CO2). Το σχέδιο περιλαμβάνει επίσης ένα επενδυτικό πρόγραμμα για την αποκατάσταση της κύριας αρδευτικής υποδομής (2,3 δισ. EUR) και των υποδομών αποστράγγισης (34 εκατ. EUR). Τα μέτρα αυτά θα συμβάλουν στην εφαρμογή των CSR που εκδόθηκαν το 2022 και το 2023 σχετικά με την ανάγκη μείωσης της εξάρτησης από τα ορυκτά καύσιμα και επιτάχυνσης της ενεργειακής μετάβασης, με την ταχύτερη αξιοποίηση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και τη βελτίωση της δυναμικότητας του δικτύου ώστε να καταστεί δυνατή η λειτουργία νέας δυναμικότητας στην αγορά. Στο σχέδιο δεν περιγράφονται πτυχές που αφορούν τη δικαιοσύνη της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης.

(41) Όσον αφορά την κοινή προτεραιότητα της κοινωνικής και οικονομικής ανθεκτικότητας, συμπεριλαμβανομένου του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, το σχέδιο περιλαμβάνει ένα νέο καθεστώς κρατικών ενισχύσεων για επενδύσεις με σκοπό τη στήριξη της περιφερειακής ανάπτυξης, μέσω επενδυτικών έργων μεγάλης κλίμακας που στοχεύουν τομείς υψηλής τελικής προστιθέμενης αξίας και στηρίζουν τη διαφοροποίηση των οικονομικών δραστηριοτήτων στις πλέον μειονεκτικές περιοχές. Ο συνολικός διατιθέμενος προϋπολογισμός ανέρχεται σε 450 εκατ. EUR. Το σχέδιο περιλαμβάνει επίσης ένα καθεστώς κρατικών ενισχύσεων για στρατηγικές επενδύσεις, με επιχορηγήσεις, φορολογικές ελαφρύνσεις και μέτρα απλούστευσης των διοικητικών διαδικασιών (συντόμευση των προθεσμιών αδειοδότησης, άμεση ανάθεση γης για την υλοποίηση επενδύσεων στον δημόσιο ή ιδιωτικό τομέα που ανήκουν σε κρατικές/τοπικές δημόσιες αρχές, παροχή υποδομών μεταφορών και υπηρεσιών κοινής ωφέλειας που είναι απαραίτητες για τις επενδύσεις). Ο συνολικός προϋπολογισμός του καθεστώτος ανέρχεται σε 1 δισ. EUR, ενώ οι πληρωμές θα πρέπει να πραγματοποιηθούν κατά την περίοδο 2025-2031. Οι τομείς που θα μπορούν να επωφεληθούν από αυτό το καθεστώς είναι: η βιομηχανία τροφίμων, η χημική βιομηχανία, η φαρμακευτική βιομηχανία, η μεταλλουργική βιομηχανία, η αμυντική βιομηχανία, ο κατασκευαστικός κλάδος μετάλλων, η κατασκευή μηχανημάτων και εγκαταστάσεων, η κατασκευή μηχανημάτων και εξοπλισμού και ηλεκτρολογικού εξοπλισμού. Τα μέτρα αυτά θα συμβάλουν στην υλοποίηση της CSR σχετικά με την παροχή στήριξης της ρευστότητας στην οικονομία για τις επιχειρήσεις, η οποία εκδόθηκε το 2020.

(42) Ωστόσο, το σχέδιο δεν ανταποκρίνεται σε άλλες σημαντικές CSR στον τομέα της κοινωνικής και οικονομικής ανθεκτικότητας, συμπεριλαμβανομένων των CSR του 2019 και του 2020 σχετικά με την αύξηση της κάλυψης και της ποιότητας των κοινωνικών υπηρεσιών, την επέκταση των μέτρων κοινωνικής προστασίας, την ολοκλήρωση της μεταρρύθμισης του ελάχιστου εισοδήματος ένταξης, τη βελτίωση

της πρόσβασης και της οικονομικής αποδοτικότητας της υγειονομικής περίθαλψης (συμπεριλαμβανομένης της μετάβασης στην εξωνοσοκομειακή περίθαλψη), την ενίσχυση της ανθεκτικότητας του συστήματος υγείας (μεταξύ άλλων στους τομείς των εργαζομένων στον τομέα της υγείας και των ιατρικών προϊόντων) και τη βελτίωση της πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας. Οι CSR που εκδόθηκαν το 2019 και το 2020 σχετικά με την ανάγκη βελτίωσης της λειτουργίας του κοινωνικού διαλόγου και της προβλεψιμότητας της λήψης αποφάσεων, μεταξύ άλλων μέσω της επαρκούς συμμετοχής των κοινωνικών εταίρων, δεν λαμβάνονται πλήρως υπόψη, παρόλο που η μεταρρύθμιση του κατώτατου μισθού οδεύει προς τη σωστή κατεύθυνση. Δεν λαμβάνονται υπόψη οι CSR του 2019 και του 2020 σχετικά με τη βελτίωση της ποιότητας και της εξάλειψης των αποκλεισμών στην εκπαίδευση (ιδίως για τους Ρομά και άλλες μειονεκτούσες ομάδες), τη βελτίωση των δεξιοτήτων, συμπεριλαμβανομένων των ψηφιακών δεξιοτήτων (με την αύξηση της συνάφειας της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας), την ενίσχυση των δεξιοτήτων και της ψηφιακής μάθησης και τη διασφάλιση ισότιμης πρόσβασης στην εκπαίδευση. Επιπλέον, δεν λαμβάνεται υπόψη η CSR του 2023 σχετικά με την ενίσχυση των προσπαθειών πολιτικής που αποσκοπούν στην παροχή και την απόκτηση των δεξιοτήτων οι οποίες απαιτούνται για την πράσινη μετάβαση. Συνολικά, οι επενδύσεις που απαριθμούνται στο σχέδιο δεν ανταποκρίνονται επαρκώς στις CSR στους τομείς της απασχόλησης και των δεξιοτήτων, καθώς και στον κοινωνικό τομέα.

(43) Όσον αφορά την κοινή προτεραιότητα της ενεργειακής ασφάλειας, το σχέδιο αναφέρει τη συμμετοχή της Ρουμανίας σε διακρατικές πρωτοβουλίες για τις υποδομές μεταφοράς ενέργειας οι οποίες αποσκοπούν στην αύξηση της ενεργειακής ασφάλειας της Ευρώπης, συμπεριλαμβανομένου του νότιου διαδρόμου, του διαδρόμου Βουλγαρίας-Ρουμανίας-Ουγγαρίας-Αυστρίας (BRUA) και του διαβαλκανικού διαδρόμου.

(44) Όσον αφορά την κοινή προτεραιότητα των αμυντικών δυνατοτήτων, το σχέδιο αναφέρεται σε νέες πρωτοβουλίες για τη ρύθμιση του γενικού νομικού πλαισίου για τους μηχανισμούς χρηματοδότησης επενδύσεων με σημαντικό αντίκτυπο στην κατασκευαστική βιομηχανία. Ένας από τους μηχανισμούς αυτούς είναι ένα καθεστώς κρατικών ενισχύσεων που αποσκοπεί στην κάλυψη, μεταξύ άλλων, της αμυντικής βιομηχανίας.

(45) Το σχέδιο παρέχει ορισμένες πληροφορίες σχετικά με τη συνέπεια και, κατά περίπτωση, τη συμπληρωματικότητα με τα ταμεία της πολιτικής συνοχής και το ΣΑΑ της Ρουμανίας και τα οφέλη τους για τη Ρουμανία, και τονίζει τη συμπληρωματικότητα μεταξύ των εθνικών και των ευρωπαϊκών ταμείων, ιδίως όσον αφορά τα μεγάλα έργα υποδομής και αγροτικής ανάπτυξης, και ότι η επιτυχία της χρήσης των ευρωπαϊκών κονδυλίων εξαρτάται από την αποτελεσματική διαχείριση των ευρωπαϊκών κονδυλίων και των κονδυλίων που διατίθενται μέσω του ενοποιημένου γενικού προϋπολογισμού της Ρουμανίας.

(46) Το σχέδιο παρέχει επισκόπηση των αναγκών της Ρουμανίας για δημόσιες επενδύσεις που σχετίζονται με τις κοινές προτεραιότητες της ΕΕ. Όσον αφορά τη δίκαιη, πράσινη και ψηφιακή μετάβαση, το σχέδιο αναφέρεται στο καθεστώς ενισχύσεων για την απανθρακοποίηση των διαδικασιών βιομηχανικής παραγωγής μέσω του εξηλεκτρισμού των διαδικασιών παραγωγής και της μετάβασης στη χρήση ανανεώσιμου υδρογόνου ή ανανεώσιμων καυσίμων υδρογόνου. Όσον αφορά την κοινωνική και οικονομική ανθεκτικότητα, συμπεριλαμβανομένου του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, το σχέδιο αναφέρει ειδικότερα την ανάγκη

υλοποίησης ενός επενδυτικού προγράμματος για την αποκατάσταση της κύριας αρδευτικής υποδομής, του καθεστώτος κρατικών ενισχύσεων για τη στήριξη επενδυτικών έργων στην κατασκευαστική βιομηχανία και επενδύσεων για τη διασφάλιση της περιφερειακής ανάπτυξης, συμπεριλαμβανομένων επενδυτικών έργων μεγάλης κλίμακας. Όσον αφορά την ανάπτυξη αμυντικών ικανοτήτων, το σχέδιο αναφέρει την ανάγκη πλήρους υλοποίησης του καθεστώτος κρατικών ενισχύσεων για στρατηγικές επενδύσεις, με επιχορηγήσεις, φορολογικές ελαφρύνσεις και άλλες μορφές στήριξης, το οποίο θα στηρίξει, μεταξύ άλλων, τον αμυντικό τομέα.

Συμπέρασμα της αξιολόγησης της Επιτροπής

(47) Συνολικά, η Επιτροπή θεωρεί ότι το σχέδιο της Ρουμανίας πληροί τις απαιτήσεις του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263.

ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

(48) Σύμφωνα με το άρθρο 17 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, το Συμβούλιο θα πρέπει να συστήσει στη Ρουμανία την πορεία των καθαρών δαπανών, όπως ορίζεται στο σχέδιο, και θα πρέπει να εγκριθεί το σύνολο των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων στις οποίες στηρίζεται η παράταση της περιόδου προσαρμογής σε 7 έτη,

ΣΥΝΙΣΤΑ στη Ρουμανία:

1. Να διασφαλίσει ότι η αύξηση των καθαρών δαπανών δεν υπερβαίνει τα μέγιστα όρια που καθορίζονται στο παράρτημα Ι της παρούσας σύστασης.

2. Να εφαρμόσει το σύνολο των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων στις οποίες στηρίζεται η παράταση της περιόδου δημοσιονομικής προσαρμογής σε 7 έτη, όπως καθορίζονται στο παράρτημα ΙΙ της παρούσας σύστασης, εντός των προβλεπόμενων προθεσμιών.

Επιπλέον, το Συμβούλιο καλεί τη Ρουμανία να διασφαλίσει την υλοποίηση άλλων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που να ανταποκρίνονται στις κύριες προκλήσεις οι οποίες προσδιορίζονται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, και ειδικότερα στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις, και να λαμβάνουν υπόψη τις κοινές προτεραιότητες της Ένωσης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Μέγιστοι ονομαστικοί ρυθμοί αύξησης των καθαρών δαπανών

(ετήσιοι και σωρευτικοί ρυθμοί αύξησης, σε ονομαστικούς όρους)

Ρουμανία

Έτη		2025	2026	2027	2028
Ρυθμοί αύξησης (%)	Ετήσιοι	5,1	4,9	4,7	4,3
	Σωρευτικοί (*)	20,2	26,0	31,9	37,6

(*) Οι σωρευτικοί ρυθμοί αύξησης υπολογίζονται με αναφορά στο έτος βάσης 2023.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

Σύνολο μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων στις οποίες στηρίζεται η παράταση της περιόδου προσαρμογής σε 7 έτη για τη Ρουμανία

	Κύριοι στόχοι	Περιγραφή και χρονοδιάγραμμα των βασικών σταδίων[13]	Δείκτης/-ες παρακολούθησης
Μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού συστήματος (Υφιστάμενο μέτρο στο πλαίσιο του ΣΑΑ: C8.R6.0.M214)	Βασικός στόχος της μεταρρύθμισης είναι η διασφάλιση της βιωσιμότητας του γενικού συνταξιοδοτικού συστήματος. Η μεταρρύθμιση περιλαμβάνει τα ακόλουθα στοιχεία: νέος τύπος υπολογισμού για τις συντάξεις, νέος κανόνας τιμαριθμικής αναπροσαρμογής των συντάξεων και μηχανισμός για την πρόληψη των ad hoc αυξήσεων των συντάξεων, μείωση των ευκαιριών πρόωρης συνταξιοδότησης, κίνητρα για παράταση του επαγγελματικού βίου, αυτόματη αύξηση της κανονικής ηλικίας συνταξιοδότησης σύμφωνα με το προσδόκιμο ζωής, ευθυγράμμιση της νόμιμης ηλικίας συνταξιοδότησης για άνδρες και γυναίκες στα 65 έτη έως το 2035.	Η κανονιστική πράξη για τη μεταρρύθμιση του γενικού συνταξιοδοτικού συστήματος άρχισε να ισχύει την 1η Σεπτεμβρίου 2024.	Το σχετικό ορόσημο C8.R6.0.M214 έχει εκπληρωθεί ικανοποιητικά Εφαρμογή του νόμου σύμφωνα με το σχέδιο.
Μεταρρύθμιση των ειδικών συντάξεων (Υφιστάμενο μέτρο στο πλαίσιο του ΣΑΑ: C8.R6.0.M215)	Το νέο νομοθετικό πλαίσιο αναθεωρεί τις ειδικές συντάξεις προκειμένου να τις ευθυγραμμίσει καλύτερα με την αρχή της ανταποδοτικότητας. Δεν δημιουργούνται νέες κατηγορίες ειδικών συντάξεων και εξορθολογίζονται οι υφιστάμενες κατηγορίες. Οι ειδικές συντάξεις υπολογίζονται με βάση την αρχή της ανταποδοτικότητας, τον χρόνο υπηρεσίας και την προσαρμογή του ποσοστού που συνδέεται με τις αποδοχές. Η ελάχιστη περίοδος καταβολής εισφορών είναι παρόμοια με εκείνη που εφαρμόζεται στο γενικό συνταξιοδοτικό σύστημα. Καμία ειδική σύνταξη δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το εισόδημα που αποκτάται κατά τη διάρκεια της περιόδου καταβολής των εισφορών.	Η κανονιστική πράξη για την αναθεώρηση των ειδικών συντάξεων με σκοπό την ευθυγράμμισή τους με την αρχή της ανταποδοτικότητας άρχισε να ισχύει την 1η Ιανουαρίου 2024.	Το σχετικό ορόσημο C8.R6.0.M215 έχει εκπληρωθεί ικανοποιητικά
Μεταρρύθμιση του κατώτατου μισθού [Προσθήκη στο ορόσημο C13.R5.0.M392 του ΣΑΑ]	Θέσπιση μηχανισμού για τον καθορισμό του κατώτατου μισθού βάσει αντικειμενικών κριτηρίων που υποστηρίζουν τη δημιουργία θέσεων εργασίας και την εθνική ανταγωνιστικότητα, ο οποίος περιλαμβάνει την προσαρμογή του ακαθάριστου κατώτατου μισθού σύμφωνα με το προβλεπόμενο ποσοστό πληθωρισμού και τον ρυθμό αύξησης της παραγωγικότητας. Αν ο νέος λόγος μεταξύ του προσαρμοσμένου ακαθάριστου κατώτατου μισθού και του προβλεπόμενου μέσου ακαθάριστου μισθού για το επόμενο έτος είναι μικρότερος του 45 %, ο ακαθάριστος κατώτατος μισθός μπορεί επίσης να προσαρμοστεί επιπλέον κατά 0-50 % του προβλεπόμενου ρυθμού αύξησης της παραγωγικότητας, αλλά ο λόγος δεν θα πρέπει ποτέ να υπερβαίνει το 50 %.	**<u>Εως το 1ο τρίμηνο του 2025:</u>** Έναρξη ισχύος της πράξης που ρυθμίζει το νέο σύστημα καθορισμού του κατώτατου μισθού.	Έναρξη ισχύος της κανονιστικής πράξης

[13] Το χρονοδιάγραμμα των μέτρων του ΣΑΑ είναι ενδεικτικό και αντιστοιχεί στις δεσμεύσεις της σχετικής εκτελεστικής απόφασης του Συμβουλίου.

Μεταρρύθμιση των μισθών στον δημόσιο τομέα [Προσθήκη στο ορόσημο C14.R4.0.M420 του ΣΑΑ]	Διασφάλιση δίκαιης και βιώσιμης μισθολογικής πολιτικής με την αναθεώρηση των συντελεστών για τη θεμελίωση ιεραρχίας σε κάθε κατηγορία εργασίας στον δημόσιο τομέα, την επαναφορά των μισθολογικών κλιμάκων για τους υπαλλήλους της τοπικής αυτοδιοίκησης, την αναθεώρηση του συστήματος επιδομάτων και τον καθορισμό ανώτατου ορίου για το χρηματικό ποσό των επιδομάτων στο 20 % του βασικού μισθού. Διασφάλιση της δημοσιονομικής βιωσιμότητας του συστήματος αποδοχών για υπαλλήλους του δημόσιου τομέα. Για τον σκοπό αυτό, η μεταρρύθμιση θα υλοποιηθεί μόνο αφού το δημοσιονομικό έλλειμμα, σε όρους ΕΣΛ, μειωθεί κάτω από το 5 % του ΑΕΠ (μεταξύ άλλων αν αυτό συνεπάγεται τροποποίηση του χρονοδιαγράμματος της εν λόγω μεταρρύθμισης στο πλαίσιο του ΣΑΑ). Το νέο σύστημα θα εφαρμοστεί με πλήρη σεβασμό των διατάξεων του νόμου περί δημοσιονομικής ευθύνης. Η μεταρρύθμιση θα διασφαλίσει ότι το μισθολογικό κόστος του δημόσιου τομέα θα συνεχίσει να περιορίζεται στα πλαίσια του κονδυλίου του μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού-διαρθρωτικού σχεδίου.	**<u>Όταν το δημόσιο έλλειμμα είναι χαμηλότερο από το 5 % του ΑΕΠ:</u>** **Στάδιο 1:** Θέσπιση και έναρξη ισχύος του νέου νομικού πλαισίου για τις αποδοχές των δημόσιων υπαλλήλων, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι το μισθολογικό κόστος του δημόσιου τομέα παραμένει, ως ποσοστό του ΑΕΠ, ευθυγραμμισμένο ή χαμηλότερο από εκείνο που περιλαμβάνεται στις προβλέψεις του μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού σχεδίου. **Στάδιο 2:** Αυστηρή τήρηση των προβλέψεων του μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού-διαρθρωτικού σχεδίου όσον αφορά το μισθολογικό κόστος του δημόσιου τομέα ως ποσοστό του ΑΕΠ, για όλα τα έτη που καλύπτονται από το σχέδιο.	Έναρξη ισχύος του νέου νομοθετικού πλαισίου, μετά τη μείωση του δημοσιονομικού ελλείμματος κάτω από το 5 % του ΑΕΠ. Μείωση του μισθολογικού κόστους του δημόσιου τομέα, ως ποσοστό του ΑΕΠ, κατά 1,5 εκατοστιαίες μονάδες μεταξύ του 2024 και του 2031, σύμφωνα με τις προβλέψεις του μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού σχεδίου.
Μεταρρύθμιση του φορολογικού καθεστώτος για τις πολύ μικρές επιχειρήσεις [Προσθήκη στο ορόσημο και στον στόχο C8.R4.0.M206 του ΣΑΑ]	Σταδιακός περιορισμός του πεδίου εφαρμογής του φορολογικού καθεστώτος για τις πολύ μικρές επιχειρήσεις. Διασφάλιση της πλήρους συμμόρφωσης με τους στόχους του ορόσημου 206 του ΣΑΑ, μεταξύ άλλων με την επανεξέταση του ορίου επιλεξιμότητας του καθεστώτος (και ενδεχομένως την ευθυγράμμισή του με το κατώτατο όριο ΦΠΑ σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα), και με την επικαιροποίηση του φορολογικού συντελεστή για τις πολύ μικρές επιχειρήσεις. Σε σχέση με το ισχύον σύστημα, η μεταρρύθμιση θα αποφέρει πρόσθετα έσοδα ύψους τουλάχιστον 0,1 % του ΑΕΠ το 2025 και μετέπειτα.	**<u>Έως το 1ο τρίμηνο του 2025:</u>** Κατάρτιση και έναρξη ισχύος έως το τέλος του 1ου τριμήνου του 2025 νόμου για την τροποποίηση του φορολογικού καθεστώτος για τις πολύ μικρές επιχειρήσεις, ώστε να ευθυγραμμιστεί με το ορόσημο 206 του ΣΑΑ.	Έναρξη ισχύος κανονιστικής πράξης για την τροποποίηση των όρων επιλεξιμότητας του φορολογικού καθεστώτος για τις πολύ μικρές επιχειρήσεις, ώστε να ευθυγραμμιστεί με το ορόσημο 206 του ΣΑΑ και να αποφέρει πρόσθετα έσοδα ύψους 0,1 % του ΑΕΠ.
Αναθεώρηση του φορολογικού πλαισίου [Προσθήκη στα ορόσημα και τους στόχους C8.R4.0.M207, C8.R4.0.M208, C8.I7.0.M237 του ΣΑΑ]	Υλοποίηση φορολογικής μεταρρύθμισης που συμβάλλει στη δημοσιονομική εξυγίανση και προωθεί καλύτερα οικονομικά κίνητρα. Οι δημοσιονομικές επιπτώσεις της μεταρρύθμισης το 2025 αναμένεται να ανέλθουν τουλάχιστον στο 1,1 % του ΑΕΠ, χωρίς τον αντίκτυπο της αύξησης του μη φορολογητέου κατώτατου ορίου για το εισόδημα από συντάξεις (0,2 % του ΑΕΠ). Ως εκ τούτου, τα νέα μέτρα έχουν συνολικές επιπτώσεις ύψους 1,3 % του ΑΕΠ το 2025. Δεδομένου ότι τα μέτρα θα υλοποιηθούν έως το τέλος του 1ου τριμήνου του 2025, ο ετήσιος μόνιμος αντίκτυπος των νέων μέτρων αναμένεται να είναι 1,7 % του ΑΕΠ.	**<u>Έως το 1ο τρίμηνο του 2025:</u>** **Στάδιο 1:** Κατάρτιση έκθεσης, με βάση την έκθεση της Παγκόσμιας Τράπεζας για τη φορολογία (η οποία εκπονήθηκε στο πλαίσιο του ορόσημου 205 του ΣΑΑ), στην οποία καθορίζονται δύο σενάρια για τη φορολογική μεταρρύθμιση, με πλήρως προσδιορισμένα μέτρα. Τα μέτρα θα πρέπει να καλύπτουν όλους τους τομείς της φορολογίας και των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης. **Στάδιο 2:** Έγκριση μνημονίου από την κυβέρνηση το οποίο	Στάδιο 1: Έκθεση από τις αρχές Στάδιο 2: Έγκριση μνημονίου από την κυβέρνηση, σύμφωνα με τους κύριους στόχους της μεταρρύθμισης

	Λειτουργία του πληροφοριακού συστήματος για την αξιολόγηση ακινήτων που υπόκεινται σε φόρους ακίνητης περιουσίας, με τα ακόλουθα χαρακτηριστικά: • Διαλειτουργικότητα των βάσεων δεδομένων που περιέχουν πληροφορίες σχετικά με ακίνητα τα οποία βρίσκονται στην κατοχή διαφόρων φορέων. • Θέση σε λειτουργία ειδικής υπηρεσίας εντός του Υπουργείου Οικονομικών. • Δημιουργία μητρώου τιμών πώλησης ακινήτων για οικιστικά ακίνητα, ανάπτυξη μοντέλου μαζικής αποτίμησης οικιστικών ακινήτων. • Θέσπιση μηχανισμού για τον καθορισμό της φορολογητέας αξίας ακινήτων με τη χρήση μηχανισμών εκτίμησης της εμπορικής τιμής.	περιλαμβάνει ειδικά φορολογικά μέτρα με βάση την προαναφερθείσα έκθεση. Τα μέτρα θα πρέπει να συνάδουν με τα ορόσημα 207, 208 και 237 του ΣΑΑ και με τον στόχο 1 της φορολογικής μεταρρύθμισης. **Στάδιο 3:** Η κυβέρνηση διοργανώνει δημόσια συζήτηση σχετικά με τις τροποποιήσεις του φορολογικού κώδικα. **Στάδιο 4:** Εφαρμογή και έναρξη ισχύος των μέτρων το αργότερο την 1η Απριλίου 2025. **Έως το 4ο τρίμηνο του 2025:** **Στάδιο 5:** Όπως αναφέρεται στο ορόσημο 237 του ΣΑΑ, ανάπτυξη συστήματος ΤΠ για την εφαρμογή του αυτοματοποιημένου μοντέλου αποτίμησης ακινήτων για τη φορολόγηση ακινήτων, στήριξη της νέας προσέγγισης με βάση την εμπορική τιμή και λειτουργία εξειδικευμένης υπηρεσίας με αρμοδιότητες στον τομέα της φορολογίας ακινήτων.	Στάδιο 3: Δημόσια συζήτηση με τον ιδιωτικό τομέα Στάδιο 4: Έναρξη ισχύος των μέτρων σύμφωνα με τον στόχο 1 της μεταρρύθμισης Στάδιο 5: Έκθεση από τις αρχές
Μεταρρύθμιση της φορολογικής διοίκησης [Προσθήκη στα ορόσημα και τους στόχους του ΣΑΑ C8.I2.0.M225, C8.I2.0.M226 C8.I2.0 M226a C8.I3.0 M227]	Κύριος στόχος είναι η βελτίωση της φορολογικής διοίκησης και η παραγωγή πρόσθετων δημόσιων εσόδων ύψους τουλάχιστον 0,5 % του ΑΕΠ το 2026. Ειδικότερα, η μεταρρύθμιση έχει ως στόχο: Την ενίσχυση της μονάδας για την καταπολέμηση της απάτης της ANAF με εργαλείο παρακολούθησης πραγματικού χρόνου για τον εντοπισμό φορολογητέων αγορών υψηλού κινδύνου που σχετίζονται με ενδοκοινοτικές συναλλαγές, πράξεις διαμετακόμισης και εγχώριες συναλλαγές. Την εφαρμογή εργαλείων ανάλυσης και ενός ειδικού στοιχείου για την καταπολέμηση της απάτης με σκοπό την αντιμετώπιση και την ανάλυση του ελλείμματος ΦΠΑ. Την αύξηση της ικανότητας εντοπισμού ανωμαλιών εντός συστημάτων όπως το e-Invoice, το SAF-T, το e-AMEF, το e-DU, το e-VAT, το DAC-7 και το CESOP. Την επέκταση του προγράμματος «Προγνωστικής ανάλυσης» ώστε να καλύπτει ευρύτερο φάσμα φορολογουμένων, ενισχύοντας την αποτελεσματικότητα των φορολογικών ελέγχων για τον ΦΠΑ και τον φόρο εισοδήματος εταιρειών.	**Έως το 1ο τρίμηνο του 2025 (4ο τρίμηνο του 2026 για την APIC):** **Στάδιο 1:** Εφαρμογή μηχανισμού έγκαιρου εντοπισμού της απάτης στον τομέα του ΦΠΑ που συνδέεται με ενδοκοινοτικές αγορές, πράξεις διαμετακόμισης και εγχώριες συναλλαγές. **Έως το 2ο τρίμηνο του 2025:** **Στάδιο 2:** Εφαρμογή ενοτήτων καταπολέμησης της απάτης για την ανάλυση και τον εντοπισμό συναλλαγών που είναι ύποπτες για αλυσιδωτή απάτη (CARUSEL, INDFISC, TRANSPRISC, COMRISC και RORISC). **Έως το 2ο τρίμηνο του 2025:** **Στάδιο 3:** Ολοκλήρωση 7 έργων ψηφιοποίησης, συμπεριλαμβανομένων του e-Invoice, του SAF-T, του e-AMEF, του e-DU, του e-VAT, του DAC-7 και του CESOP. **Έως το 1ο τρίμηνο του 2025:**	Στάδια 1-7: Εκθέσεις από τις αρχές Ο δείκτης εσόδων ως προς το ΑΕΠ αναμένεται να αυξηθεί τουλάχιστον κατά 0,5 % του ΑΕΠ το 2026 σε σχέση με το 2024, χωρίς να υπολογίζονται οι επιπτώσεις των νέων μέτρων που επηρεάζουν τις φορολογικές βάσεις και τους φορολογικούς συντελεστές το 2025 και το 2026. Αυτό θα αξιολογηθεί τον Απρίλιο του 2027 με βάση τους εθνικούς λογαριασμούς.

	Τη θέσπιση συστήματος διαβάθμισης φορολογικού κινδύνου και την ανάπτυξη ενός εργαλείου ΤΠ για τη διαχείριση και την ανάλυση μεγάλων όγκων δεδομένων για τον προσδιορισμό κατηγοριών κινδύνου φορολογουμένων. Τον εκσυγχρονισμό και τη διασφάλιση της διαλειτουργικότητας των συστημάτων διοίκησης των φορολογουμένων με εκείνα άλλων κρατικών φορέων για τη βελτίωση της διαχείρισης φορολογικών πληροφοριών και της πρόσβασης σε περιουσιακά στοιχεία και συναλλαγές σε πραγματικό χρόνο. Τον επανασχεδιασμό του συστήματος πληροφοριών ώστε να μειωθούν οι καθυστερήσεις στους λογιστικούς και φορολογικούς ελέγχους. Την τροποποίηση της νομοθεσίας περί αφερεγγυότητας ώστε να βελτιωθεί ο έλεγχος των εταιρειών που κηρύσσουν αφερεγγυότητα και να μειωθεί το έλλειμμα ΦΠΑ. Την εφαρμογή αυτόματου μηχανισμού πληρωμών για την αύξηση της οικειοθελούς συμμόρφωσης και τη θέσπιση ευέλικτων μηχανισμών για την πώληση κινητών αγαθών μέσω κέντρων λιανικής πώλησης. Τη σύσταση εξειδικευμένης υπηρεσίας για τη διενέργεια αναλύσεων κινδύνου με τη χρήση μοντέλων, τη θέση σε λειτουργία στοιχείων για την καταπολέμηση της απάτης, τον ποσοτικό προσδιορισμό του ελλείμματος ΦΠΑ και την ενίσχυση της ικανότητας της ANAF για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής.	**Στάδιο 4:** Ενίσχυση της εποπτείας του μηχανισμού φορολογικού σχεδιασμού για μεγάλους φορολογούμενους και επέκταση του μηχανισμού αυτού σε μεσαίους φορολογούμενους μετά την εφαρμογή της APIC. **<u>Εως το 4ο τρίμηνο του 2025:</u>** **Στάδιο 5:** Ολοκλήρωση και ενοποίηση των εσωτερικών βάσεων δεδομένων, ανάπτυξη ενός νέου συστήματος που θα βασίζεται στην έννοια της κατάρτισης προφίλ 360 μοιρών των φορολογουμένων, διασφάλιση της διαλειτουργικότητας με τα πληροφοριακά συστήματα κρατικών θεσμικών οργάνων. **<u>Εως το 4ο τρίμηνο του 2026:</u>** **Στάδιο 6:** Εφαρμογή ενός σύγχρονου μηχανισμού είσπραξης φόρων που παρέχει στους φορολογούμενους τη δυνατότητα να επιλέγουν επαναλαμβανόμενες εντολές πληρωμών για τις φορολογικές οφειλές που δηλώθηκαν. **<u>Εως το 4ο τρίμηνο του 2025:</u>** **Στάδιο 7:** Δημιουργία και λειτουργία εξειδικευμένης δομής αποτελούμενης από εμπειρογνώμονες σε θέματα ΤΠ, οικονομετρίας και χρηματοοικονομικής ανάλυσης για τον ποσοτικό προσδιορισμό των κινδύνων και των φορολογικών κενών.	
Αναδιάρθρωση του συστήματος δημόσιων δαπανών / Επανεξέταση των δαπανών [Προσθήκη στα ορόσημα του ΣΑΑ C8.R3.M202, C8.I5.0.M234, C13.R5.0.M392 και C14.R1.0.T403]	Δημιουργία βάσης δεδομένων σχετικά με το μέσο κόστος των αγορών και θέσπιση μηχανισμού ελέγχου για την παρακολούθηση και την αντιμετώπιση αδικαιολόγητων αυξήσεων των δαπανών. Η εν λόγω βάση δεδομένων χρησιμεύει επίσης για τη θέσπιση κεντρικού συστήματος προμηθειών συγκεκριμένων αγαθών και υπηρεσιών, τη μείωση του κόστους και τη θέσπιση κανόνων δαπανών για τους δημόσιους οργανισμούς. Διενέργεια ετήσιας επανεξέτασης των δημόσιων δαπανών, θέτοντας υποχρεωτικούς στόχους εξοικονόμησης πόρων και προσδιορίζοντας μέτρα για την επίτευξή τους, σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα της στρατηγικής για την επανεξέταση των δαπανών. Ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των δημόσιων δαπανών για τυποποιημένα	**<u>Εως το 4ο τρίμηνο του 2025:</u>** **Στάδιο 1:** Δημιουργία βάσης δεδομένων και θέσπιση μηχανισμού ελέγχου για αυξήσεις που υπερβαίνουν το 20 % σε σύγκριση με το μέσο κόστος των δημόσιων οργανισμών. **<u>Κάθε έτος που καλύπτεται από το σχέδιο (2025-2031):</u>** **Στάδιο 2:** Διενέργεια ετήσιας θεματικής επανεξέτασης των δαπανών και εφαρμογή συμπερασμάτων και συστάσεων στη διαδικασία σχεδιασμού του προϋπολογισμού, σύμφωνα με το καθορισμένο ετήσιο χρονοδιάγραμμα.	Στάδιο 1: Έκθεση από τις αρχές Στάδιο 2: Δημοσίευση δύο επανεξετάσεων των δαπανών ανά έτος για συγκεκριμένους τομείς ή δραστηριότητες. Οι επανεξετάσεις περιλαμβάνουν υποχρεωτικούς στόχους εξοικονόμησης πόρων.

	αγαθά και υπηρεσίες εντός της κεντρικής δημόσιας διοίκησης. Όσον αφορά το σύστημα υγειονομικής περίθαλψης, εφαρμογή κεντρικού συστήματος προμηθειών ιατροτεχνολογικών προϊόντων και αναλώσιμων για το σύστημα έκτακτης ανάγκης. Επικαιροποίηση και εκσυγχρονισμός του συστήματος ΤΠ που χρησιμοποιείται για την ανάπτυξη και τη διαχείριση του εθνικού προϋπολογισμού με σκοπό να επιτευχθεί καλύτερη διαχείριση των δημοσιονομικών δεδομένων, αυξημένη δημοσιονομική διαφάνεια, βελτιωμένη παρακολούθηση και υποβολή εκθέσεων. Επιπλέον, αύξηση του αριθμού του ειδικευμένου προσωπικού που συμμετέχει στην επανεξέταση των δαπανών. Επανεξέταση του νομικού πλαισίου για την ενίσχυση των αρμοδιοτήτων του Υπουργείου Οικονομικών και των κεντρικών και τοπικών δημόσιων αρχών για την παρακολούθηση της υλοποίησης της επανεξέτασης των δαπανών.	**<u>Σταδιακά, από το 4ο τρίμηνο του 2024 έως το 2ο τρίμηνο του 2030:</u>** **Στάδιο 3:** Επέκταση των κατηγοριών αγαθών και υπηρεσιών που θα υπόκεινται σε κεντρική προμήθεια, εστιάζοντας σε τομείς προτεραιότητας με υψηλά επίπεδα δαπανών. Αύξηση του ποσοστού των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων που ανατίθενται από το ONAC, σε σχέση με όλες τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων που ανατίθενται από όλες τις αναθέτουσες αρχές στη Ρουμανία, κατά μέσο όρο κατά 0,25 % ετησίως για την επόμενη επταετία. **<u>Έως το 4ο τρίμηνο του 2025:</u>** **Στάδιο 4:** Λειτουργία της εξειδικευμένης δομής του Υπουργείου Οικονομικών για την παρακολούθηση των συστημάτων δημόσιων δαπανών με τη χρήση δεικτών επιδόσεων και τη συμμετοχή σε εξειδικευμένα προγράμματα κατάρτισης που διοργανώνονται με την υποστήριξη της Παγκόσμιας Τράπεζας. **<u>Έως το 4ο τρίμηνο του 2025:</u>** **Στάδιο 5:** Θέσπιση νομικού πλαισίου για την εφαρμογή δεικτών επιδόσεων σε επίπεδο κεντρικών και τοπικών δημόσιων αρχών.	Στάδιο 3: Έκθεση από τις αρχές, στην οποία καταδεικνύεται η αύξηση του μεριδίου των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων που ανατέθηκαν από το ONAC. Στάδιο 4: Έκθεση από τις αρχές Στάδιο 5: Έναρξη ισχύος της κανονιστικής πράξης έως το 4ο τρίμηνο του 2025.
Μεταρρύθμιση του συστήματος χρηματοδότησης των επιχειρήσεων (νέο μέτρο)	Ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας του Υπουργείου Επενδύσεων και Ευρωπαϊκών Έργων για τη διάθεση κονδυλίων για τη στήριξη των ΜΜΕ με τη μορφή ιδιωτικών συμμετοχών, την προώθηση της μακροπρόθεσμης οικονομικής ανάπτυξης, την προσέλκυση επενδυτών και τη δημιουργία θέσεων εργασίας.	**<u>Έως το 2ο τρίμηνο του 2026:</u>** Μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου για τη διάθεση κονδυλίων για τη στήριξη του επιχειρηματικού περιβάλλοντος — Επενδυτικό ταμείο ιδιωτικών συμμετοχών για τη στήριξη των ΜΜΕ.	Εναρξη ισχύος του νόμου για τη λειτουργία του ταμείου, μαζί με ειδική νομοθεσία για τις επιχορηγήσεις, τις φορολογικές πιστώσεις και τις επενδυτικές πιστώσεις για την κατασκευαστική βιομηχανία.
Μεταρρύθμιση του συστήματος δαπανών των κρατικών επιχειρήσεων (νέο μέτρο)	Διενέργεια διαγνωστικών αναλύσεων των οικονομικών φορέων με στόχο: • Τη μείωση των ζημιών και των ληξιπρόθεσμων πληρωμών. • Την επικαιροποίηση των τελών που χρεώνονται για υπηρεσίες που παρέχονται και τη μείωση των λειτουργικών δαπανών, με αποτέλεσμα τη μείωση των επιδοτήσεων/μεταβιβάσεων από τον κρατικό προϋπολογισμό, την αύξηση των καθαρών κερδών και	**<u>Έως το 3ο τρίμηνο του 2025:</u>** **Στάδιο 1:** Διενέργεια διαγνωστικής ανάλυσης του συστήματος λειτουργικών δαπανών, του συστήματος εσόδων και των μηχανισμών για την επικαιροποίηση των τελών, καθώς και του συστήματος επιδοτήσεων για τους οικονομικούς φορείς. **<u>Έως το 4ο τρίμηνο του 2025:</u>**	Στάδιο 1: Εκθεση από τις αρχές

	την αύξηση των εσόδων του κρατικού προϋπολογισμού. • Τον προσδιορισμό μη παραγωγικών / μη λειτουργικών περιουσιακών στοιχείων, προτείνοντας μέτρα για τη χρήση και/ή τη διάθεσή τους. • Τη θέσπιση κανόνων για τις δαπάνες, ιδίως για κατηγορίες δαπανών που δεν συνδέονται άμεσα με τη διαδικασία παραγωγής ή την παροχή υπηρεσιών. Η μεταρρύθμιση αναμένεται να τηρεί πλήρως την αρχή της ανεξαρτησίας των κρατικών επιχειρήσεων και την απαίτηση να επιτυγχάνουν κερδοφορία. Συνολικά, τα μέτρα αυτά αναμένεται να οδηγήσουν σε μείωση των μεταβιβάσεων/επιδοτήσεων από την κεντρική κυβέρνηση και την τοπική αυτοδιοίκηση προς τις κρατικές επιχειρήσεις ύψους 0,25 % του ΑΕΠ για ολόκληρη την περίοδο του σχεδίου.	**Στάδιο 2:** Θέσπιση του κανονιστικού πλαισίου για την ενίσχυση του συστήματος λειτουργικών δαπανών, τη βελτίωση της διαχείρισης των δημόσιων περιουσιακών στοιχείων, τη θέσπιση κανόνων για τις δαπάνες και τη μείωση της εξάρτησης από τον προϋπολογισμό της γενικής κυβέρνησης έως το 4ο τρίμηνο του 2025.	Στάδιο 2: Έναρξη ισχύος του κανονιστικού πλαισίου. Η μεταρρύθμιση αναμένεται να οδηγήσει σε μείωση των μεταβιβάσεων από την κεντρική κυβέρνηση και την τοπική αυτοδιοίκηση προς τις κρατικές επιχειρήσεις ύψους 0,25 % του ΑΕΠ για ολόκληρη την περίοδο του σχεδίου (σε σχέση με το επίπεδο του 2023).

Στρασβούργο,

Για το Συμβούλιο
Ο/Η Πρόεδρος